

**Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku
- reformovaný cirkevný zbor v Humennom**

Cirkevný zbor
v
rokoch 1954 – 2007

V. časť

Vydáva: Presbytérium Reformovaného cirkevného zboru v Humennom

**Spracovala:
Grafický spracoval a upravil:**

**Mgr. Valéria Csontosová
Arpád Csontos**

Rok 1954 - 1955

Od roku 1954 bol administrátorom misijného zboru v Humennom *Juraj Gazdovič*, ktorý bol (ako sme to už uviedli) v rokoch 1953 - 1959 zástupcom biskupa. V rokoch 1950 – 1964 bol duchovným v Bánovciach nad Ondavou a od roku 1965 do svojej smrti v roku 1985 slúžil v Humennom a Michalovciach. V rokoch 1954 – 1957 v zbere pôsobil ako zastupujúci levita *Ján Marjo*.

Ján Marjo, levita

V rokoch 1958 – 1964 pôsobil v Humennom *Juraj Sabolčík*.

Z obdobia päťdesiatych a šesťdesiatych rokov sa v archíve zboru zachovalo iba niekoľko písomností. V roku 1954 a 1955 sme v knihe zápisov z presbytéria a v pokladničnej knihe nenašli žiadny záznam.

Z roku 1954 je zachovaná kúpna zmluva medzi Reformovaným cirkevným zborom v Humennom a na druhej strane Prešovským veľkoobchodom s potravinami o predaji nehnuteľnosti, ktorú podpísal *Juraj Gazdovič* ako administrátor zboru a dňa 4. októbra 1954 ju schválil aj seniorský úrad Prešovského reformovaného kresťanského seniorátu v Lastomíre. Je opatrená úradnou pečiatkou seniorátu a podpisom seniora *Jána Čontofalského*. Vyše dvoch hektárov pôdy bolo predané za 38 064.- Kčs Zápis do pozemkovej knihy v prospech veľkoobchodu bol uskutočnený 17. apríla 1956.

Zo 14. januára 1955 sa zachoval úradný záznam o komisionálnej kontrole majetku cirkvi, kde sa konštatuje, že inventár sa zhoduje so stavom z 31. decembra 1952 a ku zmene došlo len z titulu vykúpenia pozemku štátom a v majetku ostala len farská budova, kostol a záhrada na parcele č. 261. Záznam za správcu fary podpísala *Ema Gutrayová* a cirkevný tajomník Okresného národného výboru v Humennom *Andrej Salamon*.

Rok 1956

Z roku 1956 nie je v archíve zboru žiaden písomný materiál okrem záznamu v pokladničnom denníku od 1. apríla do 31. decembra 1956, ktorý opäť začal viesť kurátor, *Štefan Csontos*, ktorý je aj podpísaný.

Príjmy pozostávali z milodarov a ofery do pokladničky, výdavky prevažne išli na odmenu zvonárovi a kazateľovi *Ladislavovi Gutraymu*.

Príjmy činili	761,20 Kčs
Výdavky	368.- Kčs
Zostatok v pokladni	393,20 Kčs

V zázname zo dňa 5. februára 1957 kurátor *Š. Csontos* uviedol, že ďalšie vedenie pokladničného denníka od neho prevzal brat *Ján Marjo*, levita.

Zápis v pokladničnej knihe chýba.

Zachoval sa len zápis z vizitácie, ktorá sa konala dňa 2. marca 1956 a za prítomnosti administrátora *Juraja Gazdoviča* ju vykonali farár *Juraj Valuška* z Trhovišťa a levita *Ján Marjo*.

V zápisnici sú odporúčania na voľbu pokladníka, riešiť zmluvne prenájom farskej budovy a záhrady a zaviesť biblické hodiny.

Rok 1957

Ako sme už uvideli, z roku 1957 sme nenašli v archíve žiadne záznamy ani nijaké písomnosti.

Rok 1958

Z roku 1958 sa zachovali zápisy zo zasadnutia volebného členského zhromaždenia a to 21. septembra. Po uplynutí 6 ročného predchádzajúceho volebného obdobia bol za kurátora opätovne zvolený *Štefan Csontos*, za presbyterov nasledovní bratia a sestry:

Ladislav Török

Ladislav Kovássy

Andrej Kováč

Vojtech Šimon

Ol'ga Gräfingerová

Margaréta Radovitzová

Zuzana Lörinčíková

Zasadnutie presbytéria dňa 20. novembra už viedol kaplán *Juraj Sabolčík*, ktorý bol pridelený na službu v humenskom zbore. Presbytérium rokovalo o uvoľnení

farského bytu pre kaplána, pretože v budove doposiaľ býval *L. Gutray* s rodinou. Tento však farskú budovu nechcel uvoľniť, ale žiadal, aby mu presbytérium zabezpečilo 3 -izbový byt. Keďže k dohode nedošlo, presbytérium rozhodlo o vypovedaní užívania bytu od 1. januára 1959.

Teda duchovenskú službu v Reformovanom kresťanskom matkocirkevnom zbore v Humennom v rokoch 1958 – 1964, ako sme to už uviedli, vykonával *Juraj Sabolčík*, reformovaný kaplán.

Informácia o tejto skutočnosti je uvedená v reformovanom kalendári na rok 2002 v článku *Michala Hromanika* „Z minulosti reformovaného cirkevného zboru v Michalovciach“.

V roku 1958 viedol pokladničný denník kurátor *Štefan Csontos*. Prvýkrát sa v rubrike príjem objavuje položka „Štátny príjem“ vo výške 200.- Kčs štvrťročne. Ostatné príjmy pozostávali z milodarov, nájomného za byt, bola vyhlásená aj zbierka. Výdavky pozostávali najmä z cestovného pre kaplána, odmeny zvonárovi a kantorovi, na poistenie budov, kancelárske potreby, poštovné a pod.

Zo zbierky veriacich bola zakúpená strieborná misa na svätú Večeru Pánovu v sume 596.- Kčs

Príjem činil	2 563,80 Kčs
<u>Výdaj činil</u>	<u>2 321.- Kčs</u>
Zostatok bol	332,80 Kčs

V pokladničnej knihe sú podpísaní *Juraj Gazdovič*, ako farár – administrátor, *Štefan Csontos*, *Vojtech Šimon* a *Ladislav Török*.

Citovaný je list seniora *Jána Čontofalského* zo dňa 17. novembra 1958, kde píše: „Službu zborového kaplána v Humennom budete konať vždy podľa úpravy brata administrátora humenského cirkevného zboru *Juraja Gazdoviča*“.

Juraj Sabolčík, misijný farár

Z Kalvínských hlasov, z ktorých 5 čísiel sa zachovalo v našom archíve sa dozvedáme o posviacke kostola v Lúčkach, na ktorej sa 11. októbra 1959 zúčastnili aj veriaci z Humenného a zároveň na jeho stavbu uskutočnili zbierku, ktorej výnos bol 1 000.- Kčs.

Z roku 1959 sa zachoval menný zoznam členov zboru, ktorým bola v tomto roku predpísaná cirkevná daň vo výške 25.- Kčs. V zozname je celkom uvedených 50 platiteľov a spolu s rodinnými príslušníkmi to bolo 77 členov.

Zo zápisníc z presbytéria sa dozvedáme, že vizitáciu dňa 23. februára 1959 vykonali farári *Michal Hromaník*, a *Juraj Kudroč*. Konštatovali, že život v zbere je uspokojivý a nádejný pre budúcnosť.

V zápisnici z 5. apríla sa dozvedáme, že *Ladislav Gutray*, farský byt napriek výpovedi neuvolnil a ani neplatil nájomné. Preto bol vyzvaný, aby svoje podlžnosti vyrovnal. Tiež bol zvolený pokladník zboru, ktorým sa stal *Vojtech Šimon*. V tomto roku sa konali aj voľby do Prešovského seniorátu. Na presbyterskej schôdzi dňa 31. mája bol prítomný aj administrátor zboru *Juraj Gazdovič*. Humenský zbor odovzdal svoj hlas na post seniora *Jurajovi Gazdovičovi* a pre kurátora *Jána Dobó – Jeníka*.

V zápise z júna je uvedené, že *Ladislav Gutray* doposiaľ farský byt neuvolnil.

Na rokovaní v novembri sa preberala otázka odkúpenia, resp. vyvlastnenia časti farskej záhrady, pretože v rámci občianskej vybavenosti Sídliska II. sa malo započítať so stavbou základnej školy a za ňou mala byť požiarňa nádrž. Presbytérium sa uznieslo, že vykoná súpis hnutel'ného a nehnuteľného majetku zboru.

V roku 1959 sa uskutočnili voľby na všetkých stupňoch reformovanej cirkvi.

Za biskupa bol opätovne zvolený *Dr. Imrich Varga*, ktorý bol veľmi aktívny ako funkcionár medzinárodného mierového hnutia i ako funkcionár svetových aliancií protestantských cirkví a svetového ekumenického hnutia. Bol súčasne veľmi úzko spätý so zborní na Slovensku, často a pravidelne, takmer týždenne navštevoval zbory pri rôznych príležitostiach. Generálnym kurátorom bol MUDr. *Bartolomej Csáji*. Za zástupcu biskupa boli zvolení *Eduard Vágó* a *Ján Čontofalský*, ktorý bol zvolený aj do predsedníctva Synody. Z volieb v seniorátoch po predchádzajúcom štátnom súhlase boli do funkcií uvedení:

- 1) V bratislavskom senioráte: *Andrej Maťašík*, senior
Vojtech Dömök, kurátor
- 2) V južnonitrianskom senioráte: *Alexander Nagy*, senior
Jozef Gööz, kurátor
- 3) V severonitrianskom senioráte: *Antal Szabó*, senior
František Kalocsay, kurátor
- 4) V banskobystrickom senioráte *Štefan Konkoly*, senior
Ladislav Iván, kurátor
- 5) V západokošickom senioráte: *Vojtech László*, senior
Štefan Kádár, kurátor

- 6) Vo východokošickom senioráte: *Štefan Kún*, senior
Ludovít Luby, kurátor
- 7) V prešovskom senioráte: *Alexander Csatlós*, senior
Ján Dobó – Jeník, kurátor

Do 12. apríla viedol pokladničný denník *Štefan Csontos*, potom vedenie pokladne prevzal zvolený pokladník *Vojtech Šimon*. Príjmy pozostávali z cirkevnej dane, milodarov, ofier do pokladničky a svoje podlžnosti na nájomnom konečne vyrovnal aj *Ladislav Gutray*. Výdavky pozostávali z cestovného pre kaplána *Juraja Sabolčika*, ktorý musel dochádzať, z inkasa za elektrinu, uhlie na kúrenie, odmeny zvonárovi a kantorovi. Uvedený je aj výdavok za vyšívanie obrusu na stôl Pána. V pokladničnej knihe sú podpísaní reformovaný kaplán *Juraj Sabolčík*, kurátor *Štefan Csontos*, revíziu vykonali *M. Radovitzová* a *O. Gräfingerová*.

Príjmy činili	2 872,35	Kčs
<u>Výdavky činili</u>	<u>2 737,50</u>	<u>Kčs</u>
Zostatok bol	4,85	Kčs

Rok 1960

V roku 1960 počet veriacich, ako je to uvedené v zozname platiteľov dane, značne poklesol. Viac členov zboru sa odsťahovalo z Humenného, niektorí zomreli a tak je v evidencii už len 33 platiteľov. Z nich daň zaplatilo 24 veriacich:

Ako platitelia cirkevnej dane sú uvedení:

<i>Török Ladislav</i>	<i>Onušková</i>
<i>Lórinčíková</i>	<i>Páriči</i>
<i>Naščáková</i>	<i>Hudáková</i>
<i>Košťanová</i>	<i>Juhášová</i>
<i>Kovássy Ladislav</i>	<i>Šípoš</i>
<i>Radovitzová M.</i>	<i>Hordoš</i>
<i>Lipková</i>	<i>Gavroňová</i>
<i>Perjesy</i>	<i>Džurbalová</i>
<i>Šimonová</i>	<i>Šimon</i>
<i>Jackovičová</i>	<i>Erdélyiová</i>
<i>Csontos Štefan</i>	<i>Gräfingerová Olga</i>

Zasadnutie presbyteria dňa 20. marca konštatovalo, že zbor už nemá žiadny nehnuteľný majetok vo forme pozemkov ani v Humennom ani v Michalovciach, pretože tento bol štátom vykúpený. Ostali len budovy a časť farskej záhrady. Presbyterium prijalo uznesenie s filiou evanjelickej cirkvi a. v. o úhrade časti nákladov súvisiacich s vykurovaním kostola a inkasom za elektrickú energiu, resp. aby formou nájmu prispievali na prevádzkové náklady spojené s udržiavaním kostola.

V tomto roku boli opravené a nafarbené okná vo veži kostola, ktoré vykonal bezplatne *Vojtech Šimon*.

Vedenie pokladničného denníka prevzal *Juraj Sabolčík*. Príjmy boli v obvyklej štruktúre – milodary, ofera do pokladničky a dôsledne sa začala vyberať cirkevná daň. Výdavky boli na odmeny pre kostolníka a kantora, cestovné, poisťné za budovy a daň z nehnuteľnosti a inkaso. Výdavky boli aj za kúpu uhlia a jeho dovoz. Vykonal sa drobné opravy plota, kúpili sa hranoly, stĺpy a klince, lepenka, fermež a iné.

Medzi výdavkami sa objavujú položky ako podpora na ekumenické ciele a príspevok na Pražskú mierovú konferenciu.

Príjem činil	4 372,10 Kčs
<u>Výdaj činil</u>	<u>3 771,58 Kčs</u>
Zostatok	600,52 Kčs

V pokladničnej knihe sú podpísaní *Juraj Sabolčík*, ako pokladník, *Štefan Csontos* ako kurátor a presbyterky *M. Radovitzová* a *Olga Gräfingerová*.

Z celocirkevných udalostí je potrebné spomenúť 2. zasadanie III. Synody dňa 10. marca v Nitre.

Tu bola prijatá zmena Ústavy, podľa ktorej: „...*funkčné obdobie funkcionárov všetkých stupňov trvá 12 rokov.*“

Synoda rokovala aj o návrhoch *Juraja Gazdoviča* a *Juraja Pap-Mikloša* o zrušení Prešovského seniorátu, resp. utvorenie samostatného slovenského seniorátu. Komisia pre prípravu zákonov jednohlasne rozhodla, že tieto „...*ako neaktuálne berie z denného poriadku.*“ čo Synoda odsúhlasila.

Rok 1961

Z roku 1961 je v knihe zápisov z presbytéria len jeden zápis zo dňa 15. januára. Bolo to spoločné zasadnutie za účasti humenského a michalovského presbytéria. Rokovalo sa o úhrade nákladov na prevádzku a údržbu fary a príspevkov farárovi. Celková suma nákladov sa ustálila na 1 640.- Kčs ročne a michalovský zbor sa zaviazal, že bude uhrádzať polovicu nákladov t. j. 820.- Kčs dotedy, dokedy bude farár z Humenného zaopatrovať po duchovnej stránke aj michalovský zbor.

Zápisnicu podpísali *Juraj Sabolčík* a kurátori *Štefan Csontos* a *Ján Jenčo*.

Príjmy a výdavky boli v roku 1961 v obvyklej štruktúre. V tomto roku sa zrejme opravovala farská budova, a okolie, pretože sú uvedené výdavky napr. za montáž kachlí, kúpa uhlia pre farský úrad, farba na bielenie – t. j. maľovanie stien, hydrovosk na dlážku. Výdavok je aj na opravu písacieho stroja, kúpu ozdôb na stromček i dovoz zeminy na farský dvor.

Príjem činil	4 675,62 Kčs
<u>Výdaj činil</u>	<u>4 608,82 Kčs</u>
Zostatok	66,80 Kčs

Rok 1962

Výročné presbyterské zhromaždenie v zbere sa konalo 1. januára 1962 za účasti duchovného a presbyteriátu. Schôdza schválila rozpočet za uplynulý rok. Duchovný konštatoval, že návšteva služieb Božích je nedostatočná a ani samotní presbyteri nejdú príkladom.

Ďalší zápis je z vizitácie dňa 20. marca, ktorú vykonali farári *Juraj Valuška* a *Juraj Halás*. Vo vizitačnej zápisnici zachytili duchovný a hmotný život zboru a nakoniec konštatovali kladný stav zboru a nádejnú budúcnosť.

V pokladničnom denníku je uvedené že príjem pozostával ako obvykle z cirkevnej dane, milodarov a ofery do pokladničky. Príspevok z Michaloviec je uvedený vo výške 400.- Kčs.

Výdavky boli hlavne na prevádzkové náklady, uhlie, inkaso, vodné a stočné, odvoz smetia, kominárske poplatky, administratívne výdavky, cestovné na seniorát, konferencie, poštovné, kancelárske potreby, na podporný fond a pod. Výdavky boli aj na stolárske práce súvisiace s pokládkou podlahy vo farskej budove. Zrejme sa upravoval aj farský dvor, pretože je uvedený výdavok za kúpu priesad kvetov.

Pokladňu naďalej viedol *J. Sabolčík*.

Príjem vo výške	3 875,40 Kčs
<u>Výdavok</u>	<u>3 480,80 Kčs</u>
Zostatok	394,60 Kčs

Podpísané sú presbyterky *M. Radovitzová* a *O. Gräfingerová*.

Z roku 1962 sa v archíve zachovali Kalvínske hlasy č. 9 z apríla, kde je článok s fotografiou kostola v Humennom. Písal ho zrejme farár *Juraj Sabolčík*, pretože je podpísaný iniciálkami J. S.

Popisuje v ňom históriu vzniku zboru až do súčasnosti a v závere dodáva:

„Zborová práca sa tu opäť sľubne rozvíja. Veriaci zboru sú vzorom v obetavosti. Výdavky spojené s údržbou fary i kostola hradia z vlastných prostriedkov. Veríme preto, že ak sa zbor udržal v minulosti pri väčších hmotných ťažkostiach, udrží sa, ak je to vôľa Božia, i dnes“.

Tieto slová sú také aktuálne, ako keby boli napísané v súčasnosti a nie pred vyše štyridsiatimi rokmi !

15. októbra zomrel v Sárospataku (Blatnom Potoku) bývalý a posledný biskup Predtisského dištriktu *Magda Sándor*. V článku *Alexandra Csatlósa* sa uvádza doslovne:

„Mal rád a vážil si tiež slovenských kalvínskych veriacich.“

To dosvedčil najmä, keď ako biskup vo svojich výročných správach urgoval zaopatrenie slovenských veriacich najpotrebnejšou literatúrou k duchovnému vzdelávaniu. Výsledkom toho bolo, že dištriktne zhromaždenie nariadilo vydať slovenský preklad Heidelbergského katechizmu, ako aj zaviesť v slovenských zboroch nový spevník. Úsilie o zriadenie samostatného slovenského seniorátu

oceňoval a podporoval. Urobil všetko čo mohol, aby prispel k zdarnému vývoju bratských vzťahov medzi slovenskými a maďarskými veriacimi“.

V roku 1948 presídlil do Sárospataku a spojenie udržiaval aj tým, že odoberal „Kálvinista szemle“. V deň jeho pohrebu zvonili zvony aj v jeho rodnej obci v Ižkoviach, ako aj v Čičarovciach a Veľkých Kapušanoch.

Z rokov 1961 – 1963 sú zachované dokumenty o vyvlastňovaní veľkej časti farskej záhrady, za účelom postavenia školy na terajšej Duchnovičovej ulici a požiarnej nádrže, ktorá mala byť postavená za budovou školy a kde t. č. je školské ihrisko.

K rokovaniam na Mestský národný výbor v Humennom boli pozývaní ref. farár *Juraj Sabolčík* a kurátor zboru *Štefan Csontos*. Náhrada za pozemky, ovocné stromy a drobné stavby bola zboru poukázaná vo výške 4 390.- Kčs.

Rok 1963

V archíve zboru sa zachovala zápisnica zo zasadania Synody, ktorá sa konala v Leviciach 12. novembra 1963. Zo štatistiky udávame:

na Slovensku bolo 202 matkocirkevných zborov a 105 dcérocirkevných zborov, v nich slúžilo 155 duchovných a 3 345 presbyterov. Ako vo svojej správe uviedol biskup Dr. Imrich Varga, najvýznamnejším návrhom komisie pre prípravu zákonov sa otvára cesta pre duchoveniskú službu žien a ženy sa na všetkých úsekoch života stanú rovnoprávne s mužmi. Nakoniec návrh bol odsúhlasený tak, aby znenie § 7 Ústavy bolo nasledovné:

„Každý úd cirkvi bez ohľadu na pohlavie, národnosť a materinskú reč má úplnú rovnoprávnosť na bohoslužbách, vo vyučovaní náboženstva, v misijnej práci, pri náboženských obradoch, na cirkevných schôdzkach, rokovaníach a voľbách, ako aj na všetkých stupňoch cirkevnej správy“.

Za zmienku stojí ešte činnosť biskupa *I. Vargu* v medzinárodných organizáciách a to v Presbyteriánskej svetovej aliancii, vo Svetovej rade cirkví, Konferencii európskych cirkví ako aj v Pražskej mierovej konferencii, ktorú viedol profesor *Jozef Hromádka*.

V knihe zápisov z roku 1963 nie je uvedený žiadny záznam. Pokladničný denník naďalej viedol *J. Sabolčík*. Príjmy sú v obvyklej štruktúre – cirkevná daň, milodary, ofera do pokladničky. Príspevok z Michaloviec je znovu uvedený len za 1. polrok vo výške 400.- Kčs. Výdavky boli najmä na prevádzkové náklady, cestovné, odmenu zvonárovi a kantorovi. Ďalej sa zveľaďovala farská budova. Boli robené stolárske a natieračské práce, upravovala sa kúpeľňa a pod. Za zmienku stojí, že bola kúpená poštová kniha a príjmové a výdavkové bločky.

Príjem činil	4 260,90 Kčs
Výdaj	3 601,36 Kčs
Zostatok	659,54 Kčs

Podpísané sú presbyterky *M. Radovitzová* a *O. Gräfingerová*.

Rok 1964

Z roku 1964 sme v archíve nenašli žiadne písomnosti, okrem všetkých Kalvínskych hlasov.

Zápis z presbyterskej schôdze z príležitosti vizitácie a pokladničného denníka.

Vizitácia sa konala 7. apríla, na ktorej boli prítomní *Vojtech Nyitray* a *Ján Janovčík*. Zápis je veľmi stručný a konštatuje len tú skutočnosť, že „...bol podchytený stav zboru po stránke duchovnej i hmotnej.“

Pokladničný denník aj tomto roku viedol *Juraj Sabolčík*, ktorý je podpísaný ako administrátor.

Príjmy pozostávali tak ako po iné roky z cirkevnej dane, milodarov a ofery do pokladničky. Iné príjmy (napr. príspevok z Michaloviec a od filie ev. a. v.) nie sú uvedené.

Výdavky boli najmä za uhlie, inkasné poplatky, cestovné, odmeny zvonárovi a kantorovi.

Prvýkrát sa stretávame s výdavkami ako je kúpa štátnej zástavy, kúpa krepového papiera na výzdobu k 1. máju a odvod na mierové účely s názvom „*Hirošima*“.

Príjem činil	4 180,54 Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>3 900,50 Kčs</u>
Zostatok	280,04 Kčs

Veľmi zaujímavé sú články *A Matášika* v septembrovom čísle „*K výročiu veľkých dní*“, kde okrem iného píše:

„*Najmä sa naša cirkev usilovala o to, aby do nej, do jej zborov neprenikla protičeská, protižidovská a protisovietska nálada. Senior Ján Tomašula urobil v tej dobe veľký kus práce, ktorá zatiaľ nemohla byť dostatočne zhodnotená, najmä preto, že archív Zväzu slovenských kalvínov z vtedajšieho ústredia našej cirkvi bol počas prechodu frontu úplne zničený*“. Je to veľká škoda, možno by sa archív dal čiastočne zrekonštruovať štúdiom korešpondencie so zbormi v tej dobe. Napr. v našom archíve sa zachoval už citovaný list 414/1943.

Rok 1965

V roku 1965 ukončil v Humennom svoje pôsobenie duchovný *Juraj Sabolčík*, ktorý bol zvolený do zboru v Bánovciach nad Ondavou a 15. augusta bol aj inštalovaný. Do úradu ho uviedol konsenior *Juraj Valuška*, farár v Trhovišti. Za Predsedníctvo Synody ho pozdravil zástupca generálneho kurátora *Ján Jenčo*.

Zápis z vizitácie 29. marca už písal *Juraj Gazdovič*, ktorý je podpísaný ako duchovný správca. Vizitáciu vykonali farári *Vojtech Nyitray* a *Ján Janovčík*. Po vizitácii sa uskutočnili služby Božie a v zápisnici je podpísaný kurátor *Štefan Csontos*, presbyteri *Andrej Kováč*, *Olga Gräfingerová* a *Z. Lörinčíková*. Vzorne a úhľadne poskytujú prehľad o živote zboru v nasledujúcich dvadsiatich rokoch.

Príchodom farára *Juraja Gazdoviča* sa oživil duchovný život zboru, viac veriacich začalo navštevovať služby Božie. Okrem nedeľných sa v kajúcom týždni konali aj večerné služby a nacvičovali aj nové piesne.

Duchovný navštevoval aj veriacich v rodinách čo malo v mestskej aglomerácii na nich dobrý vplyv.

Presbytérium sa v tomto roku zišlo až päťkrát. Významná bola schôdza dňa 11. júla, kedy sa zbor rozhodol o svojpomocnej oprave kostola. Hlavné stavebné práce zabezpečovali presbyteri *V. Šimon* a *A. Kováč* za pomoci brigádnikov. Všetky výdavky s tým súvisiace sú osobitne zdokumentované.

Administrátor zboru *Juraj Gazdovič* dôsledne a podrobne viedol od 1. marca pokladničnú knihu, v ktorej sme našli cenné a objektívne informácie o hmotnej situácii zboru.

Z článku uverejneného v „*Kalvínskych hlasoch*“ z marca 1966 sa dozvedáme o posviacke kostola v Humennom, ktorá sa konala 28. novembra. Informáciu podal farár *Juraj Gazdovič*, kde píše:

Posviacka kostola v Humennom

Náš misijný zbor v Humennom prežival 28. novembra 1965 radostný deň. K 75. výročiu postavenia svojho kostola si tento chrám Pána svojpomocne (brigádnicke) pekne obnovil a službou Slova br. zástupcu biskupa Čontofalského a br. seniora Csatlósa posvätil k ďalšiemu konaniu bohoslužobných zhromaždení.

V slávnostnom bohoslužobnom zhromaždení náš veľký zbor v Humennom spolu s mnohými bratmi a sestrami z bližších i vzdialenejších sborov, ktorí sa tu zišli i so svojimi duchovnými pastiermi napriek nepriaznivému — daždivému počasiu, sa tešil z toho, že milosť Božia koná veľké veci tam, kde z nej veriaci žijú a na ňu sa spoliehajú.

Nedeľa — 28. XI. 1965 — nám zároveň pripomenula i 85 rokov života znovuzkrieseného ref. zboru v Hu-

mennom. Znovuzkrieseného z iskry, tlejúcej v popole rumoviska prvého tunajšieho ref. zboru za vyše 250 rokov po protireformačnom zásahu zemepána Drugetha v r. 1623. Dňa 28. XI. 1880 vykonal tu totiž prvé ref. služby Božie a 60 komunikantom prisľúžil sv. Večeru Pána vtedajší malčický farár K. Böszörményi v dome prvého kurátora zboru K. Dercsényiho. Táto prvá duch. služba bola vykonaná na požiadanie tunajších veriacich, ktorí si sami zorganizovali zbor.

Milosť Božia, dokázaná nám v Kristu, nech je vždy pomocou, ochranou i zachovaním humenského zboru tak, ako o nej vyznávame s apoštolom Pavlom: „Dost ti je moja milosť. Lebo moja moc sa dokonáva v slabosti.“ (II. Kor. 12:9).

J. G.

Zachoval sa aj rukou pána farára napísaný program slávnosti posviacky.

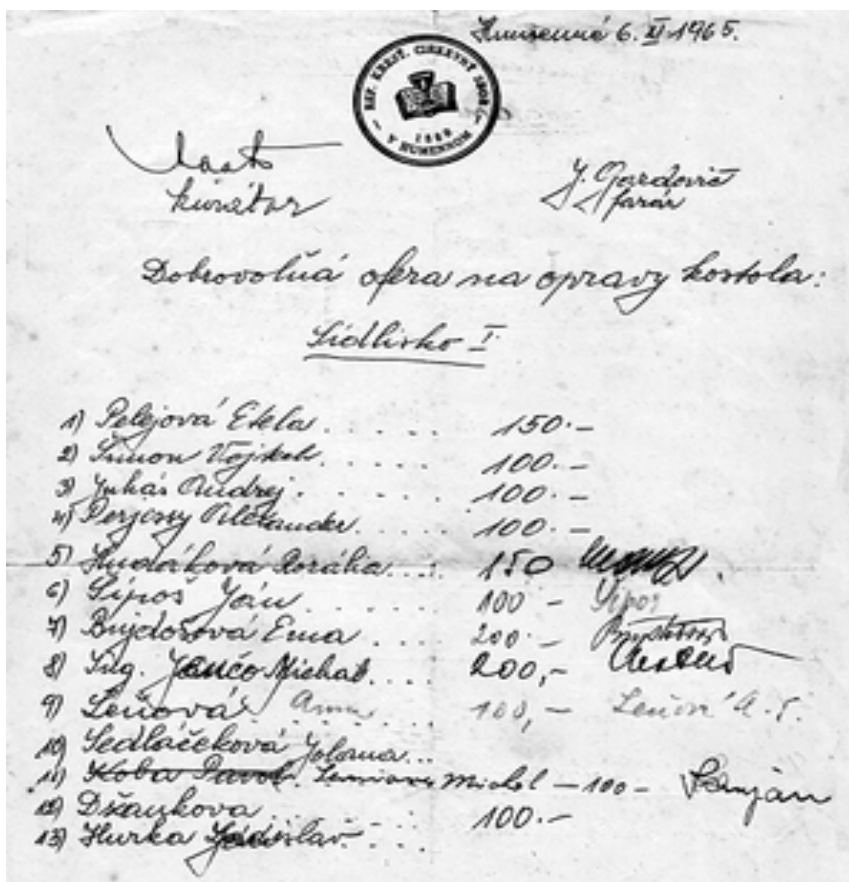
Vieme, že zástupcu biskupa a seniora privítali pred vchodom do kostola dievčatá *Törökóvá* a *Peleyová*. Príhovor mal kurátor zboru, *Štefan Csontos*, ktorý požiadal brata zástupcu biskupa *J. Čontofalského* o otvorenie kostola. Potom zbor zaspieval úvodnú pieseň č. 378. Príležitostnú báseň, ktorá žiaľ sa nezachovala „*Radosť Božieho ľudu*“ predniesol *J. Gazdovič*.

Po hlavnej piesni č. 84 kázal Slovo Božie po slovensky zástupca biskupa *J. Čontofalský* a po maďarsky sa pomodlil *A. Csatlós*. Pozdravný príhovor predniesol

aj evanjelický farár *Gustáv Kmoško*, farár z Kladzian, ktorý dlhé roky slúžil aj vo filii ev. a. v. v Humennom

O dejinách kostola i zboru a priebehu opravy, ktorú veriaci vykonali svojpomocne a financie získali zo zbierok ako i poďakovanie všetkým vyslovil *J. Gazdovič*. Popoludní slúžili bratia farári *M. Hromaník* a *J. Kudroč*.

Zachovala sa aj listina dobrovoľnej ofery na opravu kostola veriacich zo sídliska I. v Humennom, ktorí prispeli 1.400.- Kčs.

V zápise z výročnej presbyterskej schôdze zo dňa 28. decembra sa osobitne zaoberá opravou kostola. Vďaka bola vyslovená a zápisnične podchytená bratovi farárovi, presbyterom, sestram, ktoré upratali a vyzdobili kostol, sestry *Gazdovičovej*, manželke pána farára, ktorá ušila a vyšila rúcha. Poďakovali za službu slova zástupcovi biskupa *J. Čontofalskému*, seniorovi *A. Csatlósovi*, spoluslužiacim bratom farárom *J. Kudročovi*, *M. Hromanikovi*, *J. Humenskému* a farárovi *G. Kmoškovi* zboru evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Celodennou kantorskou službou poslužil brat *Juraj Papcún*, kurátor z Bánoviec nad Ondavou.

Z pokladničného denníka sa dozvedáme, že príjmy boli z dane veriacich, milodarov, ofery do pokladničky a zbierky na opravu. Prvýkrát sme zaznamenali aj príspevok filie ev. a. v. na inkaso za elektrinu.

Výdavky boli na odmeny kostolníkovi, kantorovi i duchovnému, na vizitáciu, cestovné na cirkevné podujatia, poštovné a pod. Podrobne zdokumentované výdavky na inkaso – elektrina, vodné, smetie, uhlie na kúrenie a iné.

Uvedené sú aj administratívne výdavky, napr. príspevok pre ekumenickú radu cirkví v Prahe, na podporný fond či Predsedníctvo Synody za cyklostylované kázne.

Veriaci pamätali aj na poškodených veľkou povodňou na Dunaji, kedy sa pretrhli hrádze a výsledok zbierok v sume 379.- Kčs poslali postihnutým obciam.

Bola zhotovená aj nová pečiatka farského úradu a na Vianoce bol presbyterom *V. Šimonovi* a *A. Kováčovi* odovzdaný aj malý vecný dar.

Celkové hospodárenie v roku 1965 vrátane opravy kostola a okolia bolo nasledovné:

Príjmy:

Hotovosť v pokladni	3 390.-	Kčs
Na účte v banke zboru	3 517,70	- ,, -
Zbierka veriacich	3 030.-	- ,, -
Zbierka ev. a v.	1 000.-	- ,, -
<u>Ofera pri posviacke</u>	<u>3 015.-</u>	<u>- ,, -</u>
SPOLU príjmy:	13 952,70	Kčs

Výdavky:

Farby – laky	2 543,80	Kčs
Elektromateriál a textil	2 227,95	- ,, -
Sklo, železiarstvo	413,55	- ,, -
Stavebné a opravárske práce	2 540.-	- ,, -
Výdavky pre brigádnikov	590.-	- ,, -
Výdavky na posviacku	2 637,40	- ,, -
<u>Odmena farárovi</u>	<u>500.-</u>	<u>- ,, -</u>
SPOLU výdavky	11 452,70	Kčs

Zostatok činil k 31. decembru 2 500.- Kčs.

Podpisani sú: *J. Gazdovič*, farár; *Š. Csontos*, kurátor; *V. Šimon*, *A. Kováč* a *O. Gräfingerová*, presbyteri.

V decembrovom čísle „*Kalvínskych hlasov*“ je redakčný článok *A. Matášika*, v ktorom informuje, že 1. októbra sa biskup *Dr. I. Varga* dožil 60 -tich rokov svojho života a bol pri tejto príležitosti vyznamenaný za významnú mierovú činnosť doma i vo svete Radom práce.

Rok 1966

Z roku 1966 sa zachovalo v zbore 8 čísiel „*Kalvínskych hlasov*“.

V čísle z mája sa dozvedáme v článku seniora *Alexandra Csatlósa* o živote v prešovskom senioráte. Píše, že seniorát sa rozprestiera na území štyroch okresov a to Michalovce, Trebišov, Humenné a Prešov. V senioráte je 27 matkocirkevných, 1 misijný zbor, 12 filií a viac združených cirkví. Seniorát nemá ústredie, preto sa schôdze a zhromaždenia konajú striedavo v Michalovciach a vo Veľkých Kapušanoch.

Pravidelnú duchovenskú starostlivosť o veriacich vykonávalo 20 duchovných a 4 kapláni. Konštatuje, že slovenskí i maďarskí veriaci žijú v súlade. Informuje aj o obnovení cirkevných budov a kostolov vo Veľkých Kapušanoch, Bánovciach nad Ondavou, Drahňove, Beši, Trhovišti. Nový kostol bol postavený v Lúčkach, nové fary v Blatnej Polianke, Vojanoch, Trhovišti, v Beši i vo Vysokej. Vyzdvihol najmä ochotu veriacich k finančným obetiam a na záver udáva, že sa neprestáva modliť, aby Pán Boh posilnil našu vieru.

Veľmi zaujímavý je list veriacich z Humenného, ktorí podpísali takmer všetci členovia zboru a je adresovaný seniorátnemu úradu vo Veľkých Kapušanoch. Je datovaný 21. apríla a jeho kópia je na tzv. prieklepovom papieri a jeho fotokópia je veľmi nekvalitná a nečitateľná, preto ho udávame v opise. Doslovné znenie je nasledovné:

„Dozvedeli sme sa, že biskupský úrad resp. Predsedníctvo Synody pre kampaň, ktorú vedú v Michalovciach niektoré ženy tamojšieho nášho dcérocirkevného zboru navrhlo odísť dôstojnému pánu farárovi Jurajovi Gazdovičovi z Humenného. Proti tomu máme námietky. Humenský matkocirkevný zbor je už od roku 1880 matkocirkvou. Ako filiálne zbory k humenskej matkocirkvi patrili Michalovce, Vranov nad Topľou, Medzilaborce, Snina, Strážske a Stropkov.

V Humennom máme pekne upravený kostol a farskú budovu, na ktorej opravu sme investovali 40 000.- Kčs.

Humenné vďaka továrni Chemlon vzrastá v nevídanom tempe. Prichádzajú sem mladí ľudia z blízkeho i ďalekého okolia, ktorí tu nachádzajú prácu a preto výstavba mesta sa rozrastá zo dňa na deň. Prichádzajú sem ľudia, medzi ktorými sú aj reformovaného vierovyznania. A práve sa očakáva, že Humenné ako centrum na Východe štátu sa aj počtom obyvateľstva rozrastie. Prídu sem mladí ľudia od Veľkých Kapušian, Kráľovského Chlmca, od Rožňavy atď. a hlásia sa nás ako členovia cirkvi.“

V roku 1966 sa presbyterium zišlo celkom 4 krát. Úroveň duchovného a materiálneho života zboru veľmi pozitívne hodnotil pán farár Vojtech Nytray zo Stretavy.

Na presbyterskej schôdzi zo dňa 7. septembra sa konštatuje, že bilancia v súvislosti s Michalovskou dcérocirkvou sa upokojila a zaopatrenie duchovenskej služby v Michalovciach inými duchovnými pokladá za dočasné riešenie.

Na výročnej presbyterskej schôdzi dňa 30. decembra je konštatované, že v údoch zboru je veľa pohodlnosti v súvislosti s návštevou služieb Božích. O nápravu sa snaží duchovný zbor osobnými návštevami i členovia presbyteria, ktorí oslovujú členov zboru pri rôznych stretnutiach a nabádajú k návšteve chrámu Pána. Dúfajú, že „tí bratia a sestry s rodinami, ktorí už dlhší čas nežijú so zhromaždením, sa do zboru vrátia, poľahky nájdú doň cestu“. Hmotný život zboru prebiehal v roku 1966 v rámci zborového rozpočtu a možností zboru v úplnom poriadku a presbyterom V. Šimonovi a A. Kováčovi vyslovila výročná schôdza za hospodárenie absolutórium. Štruktúra príjmov bola zodpovedajúca predchádzajúcim rokom. Boli to príjmy z cirkevnej dane, milodarov a ofery do pokladničky. V roku 1965 sa Humenným prehnala víchrica a narobila škody na farskej budove. Z peňazí z postenia vo výške 1 161.- Kčs bola budova opravená. Boli kúpené plechy a iný železiarsky tovar, strecha bola opravená a rozbité okná zasklené. Majstroví maliarovi pánovi Mušukovi za maliarske a iné práce na farskej budove bolo zaplatených 1 000.- Kčs. Opravila sa aj dreváreň. Ďalšie výdavky súviseli s bežnými výdavkami na inkaso, rôzne fondy, za kázne vydávané Synodou a pod.

Dozvedáme sa, že na Vianoce sa kúpili sladkosti ako drobné darčeky deťom.

Príjem činil	9 345,95 Kčs
<u>Výdaj bol</u>	<u>9 252,85 - - -</u>
Zostatok v pokladni	93,10 Kčs

Na vkladnej knižke zostalo 1 200.- Kčs.

Na bežnom účte 1 418,70 Kčs. Denník podpísali: pán farár J. Gazdovič a presbyteri O. *Gräfingerová* a V. *Šimon*, A. *Kováč*.

Rok 1967

V jednom zo zošitov, kde sa zapisoval výber cirkevnej dane sme našli záznam, že veriaci odoberali v roku 1967 a 1968, 14 výtlačkov „*Kalvínskych hlasov*“ a niektorí „*Kalvinista Szemle*“. Ročné predplatné činilo 12.- Kčs.

Zachoval sa aj ich kompletný ročník, ktorých šéfredaktorom bol stále *Andrej Maťašík*. Z nich sa dozvedáme, že 8. - 9. novembra vo Veľkých Kapušanoch zasadala Synoda na ktorej bolo vysvätených 34 duchovných. Ich menný zoznam si môžeme prečítať v „*Kalvínskych hlasoch*“ v čísle z decembra 1966, správu biskupa v čísle z januára a februára 1967.

Zo zápisnice zo dňa 25. mája 1967 sa dozvedáme, že presbytérium sa pravidelne oboznamovalo s cirkevnou Ústavou a štatútmi a to tak, že celé vydanie duchovný informatívne vysvetlil a presbyteri materiály študovali doma a na záver sa stretli na diskusii. Taktiež sa oboznámili so zápisnicou III. Synody, ktorá sa konala vo Veľkých Kapušanoch. Čo sa týka duchovného života je konštatované, že služby Božie navštevuje len veľmi malý počet najmä mladých sestier a bratov. Je tiež zmienka o tom, že duchovný zboru v prípade potreby poslúži na službách Božích či iných úkonoch aj v maďarskom jazyku, pretože dobre pozná zbor i jeho potreby.

V roku 1967 sa konali večerné adventné služby Božie venované výkladu II. Helvétskeho vyznania.

Z pokladničného denníka je zrejmé, že príjmy pozostávali z cirkevnej dane, milodarov a ofier do pokladničky. Hospodárenie v tomto roku skončilo malým pokladničným schodkom 166,20 Kčs. Na vkladnej knižke však zostalo 1 235,80 Kčs. Výdavky pozostávali prevažne z bežných platieb – inkaso, kúrenie, administratívne výdavky, príspevky do cirkevných fondov, poplatok za kázne pre Synodu a pod.

Zaznamenaná je aj skutočnosť, že vo februári boli vyťaté staré smreký pri kostole. Následne boli popílené a pripravené ako stavebné drevo pre účely opravy schodov a nových podlaží vo veži kostola. Tieto práve brigádnicke vykonal presbyter V. *Šimon*, ktorému presbytérium vyslovilo hlbokú vďaku.

Na výročnej schôdzi presbytéria dňa 29. decembra sa konštatuje, že sa zlepšuje vzťah veriacich k bohoslužobnému životu, čo sa prejavilo aj na ochote pomáhať pri prácach v kostole i okolo kostola. V uvedenej zápisnici sú podpísaní farár J. *Gazdovič*, kurátor Š. *Csontos* a presbyteri A. *Kováč*, V. *Šimon*, Z. *Lőrinciková* a O. *Gräfingerová*.

Rok 1968

Vizitácia v zbere sa konala 31. marca a vykonal ju *Juraj Mikloš*, farár z Lúčok a *Juraj Humenský* z Blatnej Polianky. Na službách Božích po vizitácii kázal Slovo

Božie *J. Humenský* (na obrázku spieva) a príhovor ku zboru mal aj *J. Mikloš*.

V zápisnici z 5. mája nachádzame údaj o rozhodnutí seniorátu premiestniť farskú stanicu z Humenného do Michaloviec, čo seniorský uskutočnil bez toho, aby sa rokovalo s presbytériom. Presbytérium s týmto nesúhlasilo a požiadalo duchovného, aby všetok inventár farského úradu ponechal v úradnej miestnosti.

27. júna bol na presbyterskej schôdzi prítomný aj senior *Alexander Csatlós*. Presbytérium prednieslo pred ním, požiadavku, že chce do svojho matkocirkevného zboru pozvať a jednomyseľne zvoliť svojho doterajšieho administrátora duchovného *Juraja Gazdoviča*.

Senior *A. Csatlós* po spísaní a podpísaní úradnej zápisnice zo schôdze odišiel, pretože na programe bola citlivá otázka, ktorej prejednávanie nechcel ovplyvniť.

Presbyterská schôdza dňa 16. októbra sa podrobne zaoberala priebehom inštalácie zborového farára *J. Gazdoviča*.

V preplnenom kostole sa na úvod pomodlil a čítal Slovo Božie *J. Mikloš*, farár z Lúčok. Zvoleného inštaloval na základe II. Tim. 2; 15, *Juraj Kudroč*, farár z Vyšných Revíšť. Kázeň mal inštalovaný *J. Gazdovič*.

Inštalovaného i zbor pozdravili i *A. Csatlós*, senior, *Ján Jenčo*, zástupca generálneho kurátora z Michaloviec, *Ladislav Šutka*, člen Synodnej rady z Veľkých Kapušian, *Štefan Valočík*, člen Synodnej rady z Milhostova, *Gustáv Kmoško* ev. a v. farár z Kladzian, *Štefan Csontos*, kurátor zboru, *Ladislav Szakál*,

seniorátny sudca, farár z Malých Raškoviec, *Juraj Mikloš*, farár z Lúčok, *Michal Hromaník*, farár z Jenkoviec, *Juraj Kudroč*, farár z Vyšných Revíšť a *Daniel Kotszászky*, farár z Bystera.

Telegraficky blahoželal k inštalácii farárovi i zboru aj Dr. *Imrich Varga*, biskup ref. cirkvi.

V roku 1968 boli veriaci veľmi obetaví v poskytovaní milodarov i v platení cirkevnej dane. Uskutočnili aj mimoriadne zbierky na výdavky spojené s inštaláciou i zhotovením nového bohoslužobného plášt'a farárovi.

V zbierke získali 4 050.- Kčs a ofera pri inštalácii činila 2 378,30 Kčs.

2.júna sa uskutočnila aj konfirmácia šiestich detí, ktorými boli odovzdané pamätné listy a vydanie životopisu *J. Kalvína* a II. Helvétskeho vyznania. Konfirmovaní boli: *Valéria Petrová* z Udavského, *Alica Turčianská* z Vranova n/Top. *Eva Bareková* z Košíc, *Glória Töröková*, *Erika Peleyová*, a *Ludovít Gazdovič* z Humenného. Výdavky boli v obvyklej štruktúre. Mimoriadne bola len z príležitosti inštaláčnej slávnosti.

Príjmy činili celkom	13 441,75 Kčs
<u>Výdavky</u>	<u>7 221,45 - , -</u>
Zostatok	6 220,30 Kčs

Pokladničný denník podpísali farár *J. Gazdovič* a *Š. Csontos*.

Rok 1968 sa niesol aj v cirkvi v znamení obrodného procesu.

Dňa 10. apríla sa k obrode verejného života prihlásilo aj Predsedníctvo Synody Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku v zastúpení Dr. *Bartolomeja Csáji*, generálneho kurátora a Dr. *Imricha Vargu*, biskupa a ich zástupcovia, *Ján Jenčo* a Ing. *Jozef Szecső* za kurátorov a *Anton Szabó* a *Ján Čontofalský* za zástupcov biskupa. Prehlásenie je uverejnené v májovom čísle Kalvínskych hlasov, ktoré sa všetky okrem decembrového čísla v našom archíve zachovali.

Z literatúry je známa „Rezolúcia 17. slovenských duchovných“, ktorú presbyterium prečítalo a prerokovalo. Zoznámili sa so „Stanoviskom synodnej rady“ zo dňa 20. júna 1968, rezolúciu jednomyselne odmietli a vyjadrili úplnú dôveru zákonnému vedeniu a Ústave reformovanej cirkvi.

Zrejme sa jednalo o žiadosť zriadiť slovenský seniorát, ale znenie rezolúcie sme v nám dostupnej dokumentácii zboru nenašli.

Je zaujímavé, že o okupácii vojskami Varšavskej zmluvy, nie je v ďalších číslach žiadna zmienka, okrem strohej informácie zo septembra, kde je poznámka, že v Bratislave počas strelby dňa 22. augusta bola ľahšie poškodená aj veža kostola reformovanej cirkvi na námestí SNP.

V archíve sme našli v rukopise zoznam reformovaných rodín v Humennom, ktorý napísal duchovný *Juraj Gazdovič*, ktorý zrejme pripravil kvôli osloveniu veriacich v súvislosti s jeho voľbou za zborového farára. Nachádzame v ňom menoslov 51 jednotlivcov a rodín reformovaného vyznania. Druhý rukou písaný zoznam obsahuje mená veriacich, ktorí prispeli na zhotovenie nového

bohoslužobného plášťa. Tento zhotovil kurátor zboru, anglický pánsky krajčír, Štefan Csontos, ktorý niektoré súčasti plášťa zaobstaral z Budapešti v Maďarsku.

O inštalácii dôstojného pána farára sa dozvedáme aj z článku z pera kurátora uverejneného v Kalvínskych hlasoch z apríla 1969 a zápisu z presbyterskej schôdze konanej dňa 16. októbra.

Inštalácia dostojaného

Dňa 8. októbra 1968 bola v Humennom významná udalosť v dejinách našej reformovanej cirkvi. Historická je pre našu cirkev práve, že od smrti farára Alexandra Bószormenyiho v roku 1958 nebol zvolený farár v humennom matkocirkovom zbore.

Takmer 30 rokov postrádal humenný zbor zvoleného farára. Za tých 30 rokov pôsobil ako administrátor viaceri farári. Každým pre humenný zbor je aj to, že Juraj Gardoš ref. farár, tak presbyteriám, ako i zbor jednotlivo zvolilo na tomajšieho farára. Inštaláciu v prepísanom kostole vykonal Juraj Kudroč, ref. farár z Veľ. Revúča na základe II. Tim. 2, 15. Inštalovaný Juraj Gardoš ref. farár kňaz na Mt. 20, 25-28. Po kňaz inštalovaného i zbor pozdravil Alexander Csontos, senior z Veľkých Kapušian, Ján Jendrů zástupca generálneho kurátora z Michaloviec, Ladislav Šutka člen synodnej rady z Veľkých Kapušian, Štefan Valovčík ref. farár, člen synodnej rady z Milhosova, Gustáv Kmoško ev. a. v. farár z Kladzian, ako aj v celom počte súčasne i susední farári. Za miestny zbor pozdravil inštalovaného srdečnými slovami kurátor zboru Štefan Csontos.

Služby Božie inštalčné, ktoré sa začali o 10.30 hod. skončili sa podfarokovaním inštalovaného miestneho farára a náverečnou piesňou až o 14.45 hod. za prítomnosti zboru a hostí. Na odporúčajúcich službách Božích kňaz farár Michal Hromanič z Jemolovic. St. Ga.

Zo zápisnice presbytéria a zboru zo dňa 13. novembra 1968 a z článku *M. Hromaníka* „Z minulosti reformovaného cirkevného zboru v Michalovciach“ uverejneného v kalendári za rok 2002 je podrobne popísaná nielen história Michalovského zboru, ale aj okolnosti voľby *J. Gazdoviča* do humenského zboru a nakoniec aj jeho následné presťahovanie 21. novembra 1968 do Michaloviec. Farský úrad však naďalej ostal v Humennom, ale pre korešpondenciu už bola používaná adresa v Michalovciach (*vid' str. 99 – 101 Kalendár 2002*).

Od novembra 1968 do októbra 1969 bola farská budova vydaná do prenájmu rodine *Arpáda Csontos*a a od októbra 1969 až do vyvlastnenia a asanácie farskej budovy, bývala v nej kostolníčka *Alžbeta Juhás*ová s rodinou.

Rok 1969

O diani v zbere sa dozvedáme prevažne zo zápisníc presbytéria a pokladničného denníka. Dňa 23. marca bola vykonaná vizitácia, na ktorej sa zúčastnili farári *Michal Hromaník* z Jenkoviec a *Juraj Kudroč* z Veľkých Revíšť. Zápisnica konštatovala súčasný stav duchovného i materiálneho života zboru.

Ďalší zápis je zo dňa 20. apríla, kedy sa presbytérium zaoberalo žiadosťou biskupského úradu pravoslávnej cirkvi v Prešove, ktorý sa obrátil na úrad reformovaného prešovského seniorátu so žiadosťou, aby sa kostol reformovanej cirkvi poskytol na bohoslužobné účely pre humenský pravoslávny zbor a to na prechodnú dobu. Z histórie tohto obdobia vieme, že činnosť gréckokatolíckej cirkvi bola štátom začiatkom päťdesiatych rokov zakázaná a znovu povolená až počas „Pražskej jari“. Vtedy museli v Humennom pravoslávni veriaci opustiť priestory gréckokatolíckeho chrámu, ktorý im bol vrátený.

Presbytérium o tomto stave vážne diskutovalo a uzniesli sa na nasledovnom uznesení:

„Na východnom Slovensku sú pomery medzi pravoslávnyimi a gréckokatolíckymi veriacimi stále veľmi napäté a neraz presahuje aj cirkevný rámec. Presbytérium humenského zboru, ktorý je zborom nepatrnej menšiny mesta, sa do týchto nevyrovnaných pomerov nemieni nijakým spôsobom zamiešať ani na jednej ani na druhej strane. Preto sa toho času nemôže ani k žiadosti Biskupského úradu pravoslávnej cirkvi v Prešove vysloviť tak, ako to odporúčal z Predsedníctva Synody brat zástupca biskupa J. Čontofalský a ako to odporúča presbytérium i Predsedníctvo seniorátu, lebo by tým mohlo len poškodiť dobrému pomeru v akom chceme žiť so všetkými, i dobrej povesti ako vlastného zboru, tak i celej našej cirkvi“.

V správe z výročnej schôdze sa udáva, že duchovný život má svoj normálny priebeh i pri tom, že duchovný zboru býva nateraz vo filii v Michalovciach. Čo sa týka hospodárenia, toto bolo nájdené v najväčšom poriadku. Zápisnica bola ukončená slovami, ktoré sú aktuálne aj dnes, v roku 2010:

„Nech dá Boh i naďalej svoju milosť svojmu stádu v Humennom, nech ho svojou rukou chráni, vedie a nech mu dá radu z moci Ducha Svätého“.

Po odsťahovaní farára do Michaloviec od roku 1969 viedla pokladničný denník *Oľga Gräfingerová* a to dôsledne a presne. Príjmy boli tvorené z cirkevnej dane, milodarov, ofier do pokladničky a nájomného za farský byt, pričom prevádzkové náklady na farský byt tiež hradil nájomník. Na zakúpenie uhlia pre kostol prispeli aj veriaci ev. a. v. - filie v Humennom. Výdavky pozostávali z odmeny pre kostolníka a kantora, pribudla položka vo forme cestovného pre farára. Výdavky boli aj administratívneho charakteru na prevádzku kancelárie, ktorá zostala zatiaľ v Humennom. Odvádzal sa príspevok aj na pomocnú pohrebnú službu, ofera na „Hirošimu“ a elektrinu v kostole.

V novembri sa do farskej budovy presťahovala kostolníčka *A. Juhásová* s rodinou.

Príjem činil	10 024,50 Kčs
<u>Výdaj bol</u>	<u>3 649,20 -“-</u>
Zostatok	6 375,30 Kčs

Záverečný účet bol schválený na výročnej presbyterskej schôdzi, podpísaní sú farár *J. Gazdovič*, kurátor *Š. Csontos* a presbyteri.

Rok 1970

Po čiastočnom uvoľnení politického a spoločenského života počas „*Pražskej jari*“ (1968 – 1969) začalo obdobie tzv. „*normalizácie*“. Našu republiku od 21. augusta 1968 okupovali sovietske vojská, vláda a obrodné vedenie Komunistickej strany Československa boli odvolané.

Náboženský život mohol byť uplatňovaný len vo vnútri cirkevných inštitúcií a náboženská výchova bola z vyučovacieho procesu takmer vylúčená. Rodičia

museli dávať písomné prehlásenie o tom, že ich deti budú navštevovať hodiny náboženstva. Tieto skutočnosti sa uvádzali v „*kádrových posudkoch*“ a „*pracovno-politických hodnoteniach*“ a takíto rodičia mali znemožnenú profesionálnu kariéru.

Viacerí duchovní, ale aj funkcionári cirkví bez rozdielu konfesie, ako je uvedené v evidencii Štátnej bezpečnosti (ŠTB) sa stali či už dobrovoľne, alebo pod nátlakom, spolupracovníkmi ŠTB v pozíciách od dôverníkov až po agentov, ktorí udávali svojich spolupracovníkov, niektorí zasa boli pre svoje názory a aktivity prenasledovaní a väznení.

Nové kostoly sa na území Československa stavali len výnimočne a rekonštrukčné práce na jestvujúcich objektoch vykonávali veriaci z vlastných síl a zbierok. Štát prispieval na tieto práce len skromnými a skôr symbolickými čiastkami.

Toto obdobie neslobody sa dotklo aj nášho zboru. Služby Božie navštevovalo čoraz menej ľudí, bolo menej krstov, alebo sa vykonávali utajene. Konfirmácie sa konali len ojedinele s malým počtom detí.

Mladí ľudia v aktívnom veku z obavy, že nedostanú dobré pracovné miesto či súhlas na vysokoškolské štúdium, udávali v životopise, že sú „*vysporiadaní*“ s náboženskou otázkou a vyznávajú vedecký „*marxistický*“ svetonázor.

Na dianie v cirkvách dohliadali na úrovni štátu, kraja a okresu tzv. cirkevní tajomníci a referenti. Všetky aktivity, napr. stavebné, publikačné či zhromažďovacie podliehali povoleniu a kontrole týchto orgánov.

Tento stav trval až do roku 1989, kedy došlo k zmene politického a spoločenského systému, tzv. diktatúry proletariátu na systém demokratický a tým aj k plnému uplatňovaniu ľudských práv a náboženských slobôd. Ďalšie roky život zboru bol poznamenaný rozhodnutím o územnom pláne mesta Humenné, keď na ulici Osloboditeľov mali byť postavené panelákové bytové jednotky a budovy občianskej vybavenosti.

1. októbra 1970 sa konalo jednanie na Stavoinveste – Inžinierskej správe v Humennom, kde sa prerokovalo vykúpenie nehnuteľnosti t.j. farskej budovy. Už predtým, dňa 11. augusta 1970 bol odhadom zo strany Stavoinvesty vypracovaný odhad nehnuteľnosti.

Obytná časť, pokiaľ by sa prihliadalo, že je v osobnom vlastníctve, bola ohodnotená na 124.309,- Kčs 0,21 halierov, ale ak by bola pokladaná za súkromné vlastníctvo, tak by spolu s hospodárskymi budovami, plotmi, inžinierskymi sieťami sa ohodnotila sumou 18.446,- Kčs a 0,34 haliermi.

Nakoniec ponuka Stavoinvesty ohľadne náhrady zo dňa 8. októbra 1970 bola nasledovná:

- za pozemky 847 m ² á 8,00 Kčs	6.776.- Kčs
- za investície	17.183.- Kčs 0,34 hal.
- za ovocné stromy	1.263.- Kčs
Spolu:	25.222.- Kčs 0,34 hal.

Oproti tomuto rozhodnutiu sa Farský úrad ref. kresťanskej cirkvi Humenné – Michalovce, Špitálska 48 dňa 22. októbra 1970 odvolal. Oznamuje, že proti výkupu nemá námietky, avšak žiada, aby farská budova bola posúdená ako osobné vlastníctvo a bola vyplatená náhrada v zmysle Občianskeho zákonníka ako pre pojem osobného vlastníctva.

Všetky odvolania ohľadne výšky náhrady a žiadosti o pridelenie náhradnej budovy či pozemku boli zo strany Stavoinvesty, ONV i MNV zamietnuté. Tak isto bola zamietnutá aj žiadosť o prístavbu sakristie ku jestvujúcemu kostolu. Nakoniec farská budova v decembri roku 1971 musela byť vyprázdnená a začiatkom januára 1972 bola zbúraná.

Inventár a písomnosti boli provizórne uložené v kostole a neskôr bola prevažná časť spolu s archívom prenesená do Michaloviec.

26. novembra 1970 boli uskutočnené voľby funkcionárov zboru na ďalšie volebné obdobie. Za kurátora bol opätovne zvolený *Štefan Csontos*.

Presbyteri: *Ol'ga Gräfingerová*
Gabriela Onušková
Andrej Kováč
Vojtech Šimon

Náhradníci: Michal Semjan
Ján Vajda

Zápisnicu overili: *Helena Erdélyiová* a *Barbora Ivanková*

Pokladňu naďalej viedla *Ol'ga Gräfingerová*.

Príjmy boli ako obvykle z cirkevnej dane, milodarov a ofery do pokladničky.

Výdavky boli najmä na cestovné farárovi, na vizitáciu, odmena kostolníkov a bežné veci ako inkaso, nákup uhlia, na pohrebnú pomocnú službu, administráciu a poštovné, príspevky pre fond „*Hirošima*“ a iné.

Príjem činil	11.288.- Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>3.243.- Kčs</u>
Zostatok:	8.045.- Kčs

Rok 1971

Presbyterium sa v tomto roku zišlo celkom trikrát. Vizitáciu vykonali farári *Michal Hromanik* a *Juraj Kudroč*. Zápisnica bola vypísaná podľa osnovy a schválená presbyteriom. Na presbyterskej schôdzi dňa 27. júna sa prejednávali otázky zborového života. Doslovne sa uvádza: „*Vlastný život zboru – ako duchovný, tak aj hmotný – prebieha v normálnych koľajach. Základom zborového*

života sú starší, zvlášť pôvodní údovia zboru. Veľmi slabo sa javí zapojenie do zborového a bohoslužobného života mladá generácia, ktorá ako deti ešte rástla v zbore, teraz je však jej pomer laxný. To isté konštatuje presbytérium o nových prisťahovalých údoch cirkvi i celých rodinách, ktorí okrem mimoriadnej duchovenskej služby v prípade potreby vôbec netúžia po zborovom obecenstve“.

Podľa údajov z pokladničného denníka, príjmy boli tvorené z cirkevnej dane, milodarov a ofery do pokladničky. Príspevok na zakúpenie uhlia a inkaso za elektrinu poukázal aj evanjelický cirkevný zbor.

Výdavky boli na bežnú prevádzku, cestovné, odvedli sa peniaze na podporný fond, z ofery na fond „Hirošima“. Je uvedený aj zaujímavý údaj o tom, že materiál na ušitie bohoslužobného plášt'a stál 525.- Kčs.

Príjem činil	13.896.- Kčs
Výdavky	4.273,60 Kčs
Zostatok:	9.626,40 Kčs

Vyúčtovanie podpísal farár *J. Gazovič* a celé presbytérium.

Rok 1972

V tomto roku sa v Prešovskom senioráte uskutočnili voľby farárov. Pri voľbách už vopred museli mať kandidáti predchádzajúci štátny súhlas. Zbor odovzdal hlasy nasledovne:

Za seniora volili:	<i>Michala Hromaníka</i> , farára z Jenkoviec
Za seniorátneho kurátora:	<i>Ing. Arpáda Asszonyiho</i> , z Málčic
Za hlavného duchovného zapisovateľa:	<i>Alexandra Csatlósa</i> , z Veľkých Kapušian
Za hlavného svetského zapisovateľa:	<i>Andreja Maguru</i> , z Bracoviec

Svojho duchovného pastiera *Juraja Gazdoviča* volila za seniorátneho duchovného sudcu a navrhli ho aj na funkciu náhradného duchovného synodála.

Vizitáciu vykonal farár *Juraj Kudroč*. Konštatoval sa normálny priebeh duchovného života a vedenie pokladne bolo nájdené v poriadku.

V tomto roku sa uskutočnila asanácia farskej budovy. Podarilo sa predať niektoré veci zo zariadenia fary a materiál zo zbúranej farskej budovy.

Tak zistujeme, že sporák bol predaný za 300.- Kčs, za vaňu a pec z kúpeľne zbor obdržal 500.- Kčs, za ďalšie materiály stavebného charakteru 4.500.- Kčs.

Ďalšie príjmy boli z cirkevnej dane, milodarov a ofery do pokladničky.

Výdavky boli na búracie práce, úpravu terénu po zbúraní farskej budovy, opravený bol chodník pred kostolom za 400.- Kčs. Kúpený bol rebrík za 350.- Kčs, na stavebné úpravy za materiál vyše 650.- Kčs. Výdavky boli aj za bežnú administratívu, inkaso, cestovné, výdavky na vizitáciu, odmeny kostolníčke a kantorské. Príspevok na zakúpenie uhlia a na inkaso za elektrinu poukázala aj filia

Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Príjem činil	20.360.- Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>10.084.- Kčs</u>
Zostatok	10.276.- Kčs

Vyúčtovanie podpísal farár *Juraj Gazdovič*, kurátor *Štefan Csontos* a presbyteri.

Rok 1973

V tomto roku presbytérium zasadalo dvakrát.

Z príležitosti vizitácie 4. apríla, ktorú vykonali senior *Michal Hromaník* a farár *Juraj Mikloš* z Lúčok. Konštatované je, že presbytérium nemá zvláštne návrhy a tak isto nemá návrhy ani pripomienky cirkevná vizitácia.

Na schôdzi 24. júna presbytérium rokovalo o zabezpečení okien proti rozbitiu, keďže na mieste farskej budovy bolo vybudované ihrisko. Rozhodli sa, že okná opatria drôtenou sieťkou. Na ich zhotovenie a osadenie, ako i vykonanie údržbárskych prác na kostole sa podujal presbyter *Vojtech Šimon*. Tieto práce vykonal v priebehu letných mesiacov, pričom výdaje na materiál činili 2.000.- Kčs. O ich kvalite svedčí skutočnosť, že slúžili plných 36 rokov, až do roku 2009.

Príjmy boli z cirkevnej dane, milodarov, ofery do pokladničky a príspevku filie ev. a v. na uhlie a elektrinu.

Výdavky boli tiež v obvyklej štruktúre a to na cestovné, príspevky na pohrebný a podporný fond, na pomoc africkým národom, inkaso, za kázne na Synodu. Zakúpené a osadené boli rúry a kolená k peci v kostole.

Stav k 31. decembru 1973 bol nasledovný:

Príjem	17.267,25 Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>6.625,70 Kčs</u>
Zostatok:	10.641,55 Kčs

Podpísaní sú: farár *Juraj Gazdovič*, za kurátora *Vojtech Šimon*.

Presbyteri: *Kováč, Onušková, Vajda* a *Olga Gräfingerová*.

Rok 1974

Vizitáciu v zbere vykonal senior *Michal Hromaník* a farár *Juraj Kudroč* z Veľkých Revíšť. Zápisnica bola spísaná formou otázok a odpovedí.

Riadna členská schôdza presbytéria sa konala 12. mája. Táto prijala dôležitý návrh na uznesenie o voľbe kurátora. Doslovne je uvedené: „*Nakoľko dlhoročný kurátor Štefan Csontos sa zo zdravotných dôvodov nemôže venovať kurátorskej funkcii v zbere, uznáša sa presbytérium jednomyselne upraviť kurátorskú funkciu*

takto: *Štefana Csontos*a zvolit' za doživotného čestného kurátora a za výkonného kurátora zvolit' presbytera *Vojtecha Šimona*“.

Voľby v zbere sa uskutočnili 26. mája a návrh presbytéria bol jednohlasne schválený.

Štruktúra príjmov a výdavkov bola zhodná s minulými rokmi, žiadne mimoriadne výdavky nie sú vykázané.

Príjem činil	14.987,65 Kčs
<u>Výdaje činili</u>	<u>3.448,50 Kčs</u>
Zostatok:	11.539,15 Kčs

Hospodárenie bolo skontrolované a podpísané farárom a presbytermi.

Rok 1975

Na cirkevnej vizitácii v roku 1975 boli duchovní *Juraj Kudroč* a *Juraj Mikloš*. *Vizitátori* našli príslušné písomnosti v poriadku a poďakovali sa presbytériu malého zboru za vernú správu vecí.

8.júna sa zbor na čele s presbytériom rozhodol uskutočniť najnutnejšie opravy kostola, aby tento zapadol do novej výstavby. Zbor dostal písomné povolenie od Okresného národného výboru – odboru kultúry v Humennom pod číslom 210/75.

Na základe súhlasu ONV cirkevný zbor požiadal o finančnú pomoc aj príslušné cirkevné orgány. Členovia zboru sa rozhodli, že práce vykonajú svojpomocne aby ušetrili financie. Organizovaním a vedením práce po stránke technickej i materiálnej splnomocnili kurátora *Vojtecha Šimona*.

V tomto roku zbor postihla veľká strata úmrtím dlhoročného kurátora a čestného kurátora *Štefana Csontos*a, ktorý 25 rokov svedomite a zodpovedná vykonával svoju prácu.

Pán ho k sebe povolal dňa 14. júla 1975 (* 1902 - † 1975). Poslednú rozlúčku a pohrebné obrady vykonal pán farár *Juraj Gazdovič* za účasti zarmútenej rodiny a hojnej účasti členov cirkevného zboru a občanov mesta.

Juraj Gazdovič, farár, *Vojtech Šimon*, kurátor a *Andrej Kováč*, presbyter

Dňa 16. novembra už mohla presbyterská schôdzka konštatovať, že opravy boli

ukončené. Písomne sa poďakovali ONV v Humennom za finančný príspevok v sume desaťtisíc korún, seniorátnej rade Prešovského kraja i Predsedníctvu Synody za schválenie a poskytnutie podpory tiež vo výške desaťtisíc korún z *Podporného fondu*.

Zároveň požiadali biskupa Dr. Imricha Vargu, aby v roku 1976 v jemu vyhovujúcom termíne prišiel opravený kostol v rámci slávnostných služieb Božích odovzdať veriacim do užívania.

Bežné pokladničné výdavky a príjmy v tomto roku boli vo zvyčajnej štruktúre.

Príjem	15.312,65 Kčs
<u>Výdavky</u>	<u>11.826,30 Kčs</u>
Zostatok	3.486,35 Kčs

Konečné vyúčtovanie opráv sa uskutočnilo v roku 1976.

Všetky príjmy a výdavky boli vedené v osobitnom zošite, ktorý sa v archíve zboru zachoval.

Celkový výdavok na opravy činil 66.845,25 Kčs

Z príjmov na opravy boli už spomenuté príspevky ONV a orgánov cirkvi, robil sa aj zbierka medzi veriacimi obidvoch zborov, pričom evanjelici prispeli sumou 4.800.- Kčs.

Osobitne sa ženy poskladali na nový koberec.

Michalovský cirkevný zbor prispel čiastkou 1.500.- Kčs.

Použila sa aj rezerva z vkladnej knižky.

Špecifikácia vyšších výdavkov bola nasledovná:

- Za vápno, tehly, piesok 5 570.- Kčs
- Za požičanie miešačky a lešenia 6 420.- Kčs
- Za fošne, plech, klampiarske práce 3 220.- Kčs
- Za murárske práce (veža, fasáda, sokel) 16 960.- Kčs
- Maliarske práce (farba, maľba, nápis - Butella) 15 220.- Kčs
- Oprava plota 2 385.- Kčs
- Krištáľový luster 2 217.- Kčs
- Koberec 1 450.- Kčs

Zakúpili sa aj ďalšie drobné materiály ako klinec, štetce, škrabky, fúrik, žiarovky, elektroinštalačný materiál, mechanická metla.

Výdavky boli aj na stravu a občerstvenie pre robotníkov a brigádnikov, dovoz materiálu a pod.

Rok 1976

Vizitáciu v tomto roku vykonali *Michal Hromaník* a duchovný *Juraj Humenský* (starý otec nášho terajšieho administrátora *Pavla Kačkoša*).

Konštatovali riadny chod duchovného života i materiálneho zabezpečenia zboru. S uznaním sa vyslovili o vykonaných opravách vonkajška i vnútra kostola.

Ako sa dozvedáme z ďalších zápisníc, zbor mal v pláne ešte náter celej strechy a ukončenie prác na zhotovenom plote.

Taktiež v tomto roku vzhľadom na svoj vek ukončila prácu pokladníčky pani *Olga Gräfingerová*. Presbytérium na členskej schôdzi dňa 23. mája jej poďakovalo za osemročnú prácu a za pokladníka zvolilo presbytera *Andreja Kováča*.

Tiež bolo prijaté uznesenie pozvať na posviacku kostola biskupa Dr. *Imricha Vargu*. Zaneprázdnenosť a časová tieseň nedovolila biskupovi túto v roku 1976 uskutočniť, ale prisľúbil ju vykonať v nasledujúcom roku.

Vo výročnej správe za uplynulý rok je konštatovaná ako zvlášť potešiteľná vec, že na každých službách Božích bolo aspoň desať veriacich a medzi nimi aj deti.

Stav pokladne ku koncu roka činil:

Na vkladnej knižke	2 749,90	Kčs
<u>Pokladničná hotovosť</u>	<u>687.-</u>	<u>Kčs</u>
SPOLU:	3 436,90	Kčs

Hospodárenie zboru bolo schválené dňa 20. decembra a zápisnicu podpísali farár, kurátor a presbyteri.

Rok 1977

Vizitáciu v zbore vykonali farári *Juraj Kudroč* z Veľkých Revíšť a *Ján Knežo* z Málčic.

Duchovný život zboru a materiálne zabezpečenie hodnotili kladne.

Celý rok sa niesol v znamení prípravy posviacky opraveného chrámu.

Pôvodný termín 19. júna nemohol byť dodržaný, pretože biskup Dr. *Imrich Varga*, sa zúčastňoval Konferencie predstaviteľov svetových náboženstiev v Moskve.

Posviacka sa konala dňa 25. septembra a vykonal ju Dr. *Imrich Varga*. O jej priebehu podrobne čítame v zápise z presbyterskej schôdze konanej zo dňa 9. októbra. Kurátor *Vojtech Šimon*, referoval, že posviacka mala veľmi dôstojný priebeh. Spolu s biskupom prišlo na posviacku 15 duchovných z nášho seniorátu, čo bolo vidno i pri ich prvom kruhu pri Svätej večeri Pánovej. Prišlo množstvo veriacich nie len zo zboru, ale aj z iných zborov seniorátu, čo Humenné už dávno nepamätalo.

Pri spoločnom obede prežívali krásne chvíle všetci zúčastnení a je na chválu zboru, že všetky výdavky boli uhradené z priebežných účelových ofier.

Doslova uvádza: „*Nech Pán Boh dáva mnoho takých dní našej cirkvi i našim zborom*“.

Tento deň bol pre zbor významný a požehnaný a je rád, že vdp. biskup spolu s manželkou a všetci pozvaní hostia sa v Humennom cítili dobre.

Schôdza sa uzniesla, že duchovný sa na najbližších bohoslužbách poďakuje verejne z kazateľnice všetkým, ktorí sa o dôstojný priebeh posviacky pričínili: celému zboru, presbytériu, menovite kostolníckej rodine *Juhásovej*, rodine *Ivánkovej*, *Gažovej*, sestre *Kundrátovej*, ktoré urobili vzorný poriadok v kostole i jeho okolí.

Zvlášť sa poďakovali rodine *Kermietovej* ev. a. v. z Belej nad Cirochou a to za odbornú a dobrú murársku prácu pánovi *Kermietovi* pri oprave kostola a pani *Kermietovej* za tortu a zákusky, ktoré spestrili spoločný obed.

Žiaľ, viac údajov z tejto významnej udalosti v našom zbere sa nám nateraz nepodarilo zistiť.

Príjmy v roku 1977 boli tvorené z cirkevnej dane, milodarov, ofier do pokladničky a príspevku ev. a. v. filie na kúrenie a elektrinu.

Príjmy z účelovej ofery súvisiacej s posviackou kostola činili 11 731.- Kčs; výdavky na posviacku 5 670,50 Kčs.

V tomto roku bola pre kostol zakúpená nová Biblia v slovenskom jazyku na stôl Pána. Platilo sa inkaso, uhlie na kúrenie, príspevky do fondov, na pohrebnú pomoc. Prispelo sa aj na vianočné darčeky pre deti.

Príjem činil	19 214,50 Kčs
<u>Výdavky</u>	<u>9 561,20 Kčs</u>
	9 653,30 Kčs

Na zúčtovaní sú podpísaní: farár Juraj Gazdovič, kurátor Vojtech Šimon a presbyteri.

Rok 1978 - 1983

Z uvedených rokov máme k dispozícii len veľmi málo písomných dokumentov. V zápisoch zo zasadnutí presbytérií sú v súvislosti s vizitáciami vždy uvedené konštatovania, že duchovný a materiálny život v zbere bol nájdený v poriadku.

Rok 1978 hodnotil duchovný *J. Gazdovič* ako lepší než v minulosti, pretože služieb Božích sa zúčastňovalo v priemere 12 veriacich, Večere Pánovej 15 veriacich. V tomto roku boli konfirmované dve dievčatá.

K zmene došlo na funkcii pokladníka. Brat pokladník *A. Kováč* požiadal o uvoľnenie z funkcie pre neustále zhoršujúci sa zrak. Presbytérium vedením pokladne poverilo kurátora *V. Šimona*.

Príjmy a výdavky boli v obvyklej štruktúre, z väčších výdavkov je uvedené zhotovenie molitanových sedačiek na kostolné lavice v sume 1 505,20 Kčs.

Príjem činil	14 351,80	Kčs
<u>Výdaj -"-</u>	<u>5 000,00</u>	<u>- - -</u>
Zostatok	8 851,80	Kčs

V roku 1979 sa konali doplňujúce voľby na funkciu seniorátneho duchovného sudcu. Zbor odovzdal svoj hlas pre Bartolomeja Pándyho, farára z Čičaroviec.

Na výročnej presbyterskej schôdzi dňa 26. decembra, zborový farár uviedol, že účasť na duchovnom živote je dobrá, obdobná ako v minulom roku.

Na konfirmáciu sa pripravujú tri deti. Hospodárenie bolo nájdené v najlepšom poriadku.

Príjmy a výdavky boli v obvyklej štruktúre. Väčší výdavok je uvedený dňa 4. marca 1979, kedy zbor poskytol pôžičku pre Michalovský zbor na financovanie prístavby k farskej budove v sume 5 000.- Kčs.

Príjmy činili	13 300,30	Kčs
<u>Výdaje na bežné účely</u>	<u>3 860,00</u>	<u>- - -</u>
Zostatok	9 440,30	Kčs

V roku 1980 vykonali vizitáciu senior *Michal Hromaník* a *J. Humenský* z Blatnej Polianky.

Cirkevno - zborový život prebiehal normálne ako v konaní Bohoslužieb, tak aj v pastoračnej práci. Hospodárenie bolo tiež v poriadku.

V tomto roku bolo zakúpených 40 modlitebných knížiek. Kúpený bol zrejme aj umelý vianočný stromček za 235.- Kčs. Na Vianoce kázňou poslúžil veriacim legát.

Príjmi činili	14 239,80	Kčs
<u>Výdavky</u>	<u>5 692,90</u>	<u>- - -</u>
Zostatok	8 500,90	Kčs

V roku 1981 sú údaje z troch zápisov presbytéria a z pokladničnej knihy. Na vizitácii boli duchovní *Juraj Kudroč*, seniorátny duchovný sudca a *Ján Janovčík* z Palína.

Seniorátne Valné zhromaždenie bolo 19. mája v Michalovciach a za úradného zástupcu zboru bol zvolený kurátor *V. Šimon*.

Vo výročnej správe za rok 1981 je konštatované, že duchovný a materiálny život je v poriadku.

Z pokladničnej knihy sa dozvedáme, že Chemlon vykúpil a zaplatil za malú časť pozemku 4,90 Kčs ! Doklad o tomto „výkupe“ sme nenašli. Zaplatené bolo aj poisťné za kostol, príspevky na „Hirošimu a národom Afriky“, za kázne, darčeky deťom na Vianoce a iné.

Príjem činil	13 348,80	Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>3 170,70</u>	<u>- - -</u>
Zostatok	10 178,10	Kčs

V roku 1982 vizitačnú návštevu vykonali senior *M. Hromaník* a *J. Sabolčík* z Bánoviec.

V roku 1982 sa konali voľby do presbytéria. Volieb sa zúčastnilo 3. októbra, 15 voličov. Volebné obdobie bolo 12 rokov. Zborové zhromaždenie jednomyseľne zvolilo za:

kurátora	<i>Vojtecha Šimona</i>
Za členov presbytéria:	<i>Andreja Kováča</i>
	<i>Gabrielu Onuškovú</i>
	<i>Ladislava Nagya</i>
	<i>Barboru Ivánkovú</i>
Za náhradníčku:	<i>Alžbetu Juhásovú</i>

Výročná schôdza presbytéria 26. decembra, prerokovala správu o duchovnom a materiálnom zabezpečení zboru a jednomyseľne schválila:

Príjmi činili	15 008,50	Kčs
<u>Výdaje</u>	<u>5 548,10</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	10 460,40	Kčs

Vizitačnú návštevu uskutočnili 20. marca 1983 seniorátny duchovný sudca *Juraj Kudroč* a *Ján Semjan*, farár v Pinkovciach. Zápisnica bola napísaná formou otázok a odpovedí.

Pri obnove funkcií v Prešovskom reformovanom kresťanskom senioráte boli v Humennom volení s predchádzajúcim štátnym súhlasom:

Za seniora -	<i>Juraj Gazdovič</i>
Za kurátora -	<i>Ing. A. Asszonyi</i>
Za duch. hlavného zapisovateľa	<i>Bartolomej Pándy</i>
Za svetského - „ -	<i>Andrej Magura</i>

a ďalších na ostatné funkcie, všetkých jednohlasne.

Za člena Synodnej a seniorátnej rady bol zvolený *Michal Hromaník*.

V správe za rok 1983 je uvedené, že bol opravený, resp. znovu vybudovaný komín na kostole a opravené schody do kostola. O ich opravu sa pričínili kurátor *V. Šimon*, *A. Juhász* a murár brat *Kermiet* z Kamenice nad Cirochou.

V správe o hospodárení sú uvedené príjmy z milodarov, cirkevnej dane, ofier a príspevku ev. a v. na kúrenie a elektrinu. Výdavky boli na cestovné farárovi, vizitácie, poistenie, odmeny kostolníčke, do všetkých fondov, účelové ofery za mier, národom Afriky a Hirošimu. Opravil sa aj plot a kúpené boli rebríky.

Príjmy činili	14 863,40	Kčs
<u>Výdaje</u>	<u>5 750,60</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	9 112,80	Kčs

Rok 1984 - 1987

V roku 1984 vizitáciu vykonali dňa 25. marca *Michal Hromanik* a *Ján Marjó*, levita z Blatnej Polianky. Je to posledný zápis z presbyterskej schôdze, z pera seniora *Juraja Gazdoviča*, ktorého zdravotný stav sa zhoršil, ale napriek nemoci verne vykonával svoje povinnosti. Svedčí o tom zachovaný štvrtročný výkaz, v ktorom je podrobne vyhodnotené hospodárenie za rok 1984 a návrh rozpočtu na rok 1985.

Schválená Mln. finančí v dohode so ŠÚS č. 141/11
848/1057 z 28. 3. 1987.

Farnosť (farský úrad, zbor, náboženská obec) odlišie
výkaz do 5 dní po vplynutí vykazovaného štvrťroku 3X
priamo nadradenému cirkvemu orgánu.

Kni *Fuchsideslavský*

Okres *Humenné*

Úč. SO 1a-04

Cirkev *Ref. ev. cirkev na Slovensku*
Náboženská spoločnosť

Deväťka, penzijný spoločník *Právorský*

Farský úrad, zbor,
náboženská obec *Humenné*

Štvrtročný účtovný výkaz

o hospodárení farnosti, cirkvi a náboženských spoločností

za čas od 1. 1. do 31. 12. 1984

I. Vyhodnotenie požiadavky na štátny príspevok na riadne hospodárenie

na čas od 1. 1. do 30. 12. 1985

1. Očakávané výdavky			
v. <u>1. 1. 1985</u>	Kčs		
schôdko riadneho hospodárenia			
k. <u>31. 12. 1984</u>	Kčs	✓	Očakávané výdavky celkom
			Kčs
2. Očakávané príjmy			
v. <u>1. 1. 1985</u>	Kčs		
protýtok riadneho hospodárenia			
k. <u>31. 12. 1984</u>	Kčs		Očakávané príjmy celkom
			Kčs
Rozdiel očakávaných príjmov a výdavkov			Kčs
Štátny príspevok bol stanovený po dohode s KNV SRWS			
na <u>1. 1. 1985</u> v sume			
			Kčs

Oddiel I. vyplňuje nadradený cirkvny orgán.

Odobrené dňa: <u>7. 1. 1985</u>	Pečaťka a podpis vedúceho: 	Zostavil: <i>J. Gazdovič</i>	Preskúmaný dňa: <u>23. 1. 1985</u> 	Schválené dňa:
			Pečaťka a podpis	Pečaťka a podpis

SOV 170/79-42

ZF 30 02000-007 001

II. Výsledky hospodárenia od 1. I. do 31. XII. 1984 Farnosť *Lučmeňané*

Štátna denník	Druh príjmov a výdavkov	Račok	Schválený celoročný rozpočet	Výsledok od 1. I. do 31. XII. 1984	Oskávané príjmy a výdavky do 1. Mája 1985	Schválené
a	b	c	1	2	3	4
9	A. RIADNY ROZPOČET a) Príjmy:	11				
	Cirkevná daň (salár, prisp. a pod.)		2.300,-	2.310,-	800,-	
10	Zbierky v kostole a zbore (šif. 10 denníka bez poč. zostatku)	12	10.000,-	7.567,-	4.700,-	
11	Výnos (nádacií, fondov, za predaný majetok, publikácie, atď.)	13	- -	- -	- -	
12	Nájomné z budov a polí	14	- -	2.669,-	- -	
-	Úhm vlastných príjmov (šif. 11 až 14)	15	12.300,-	12.546,-	5.500,-	
8	Štátny príspevok	16	XXXXXX	- -	XXXXXX	
-	Zostatok (prebytok) riadneho hospodárenia z minulého roku	17	XXXXXX	1.702,55	XXXXXX	XXXXXX
	PRÍJMY CELKOM (šif. 15 až 17)	18	12.300,-	14.248,55	5.500,-	
13	b) Výdavky:	19				
	Mzdový fond		3.100,-	2.925,-	1.700,-	
14	Sociálne náklady	20	400,-	- -	200,-	
15	Vecné výdavky bohoslužobné a správne	21	8.000,-	8.864,57	3.400,-	
16	Výdavky finančné	22	800,-	550,40	200,-	
-	Úhm výdavkov (šif. 19 až 22)	23	12.300,-	12.339,97	5.500,-	
-	Uznaný schodok riadneho hospodárenia z minulého roku	24	XXXXXX	- -	- -	
	VÝDAVKY CELKOM (šif. 23 až 24)	25	12.300,-	12.339,97	5.500,-	
	ROZDIEL PRÍJMOV A VÝDAVKOV (šif. 18 - r. 25)	26	- -	+1.908,58	- -	
18	B. MIMORIADNY ROZPOČET a) Príjmy:	27				
	Účelové zbierky (šif. 18 bez poč. zostatku)		1.200,-	10.800,-	600,-	
17	Náhrady štátu	28	- -	- -	- -	
	Štátny príspevok	29	XXXXXX	- -	XXXXXX	
-	Zostatok (prebytok) mimoriadneho hospodárenia z minulého roku	30	XXXXXX	1.991,50	XXXXXX	XXXXXX
-	PRÍJMY CELKOM (šif. 27 až 30)	31	1.200,-	12.791,50	600,-	
	b) Výdavky:	32				
19	Investície / Generálne opravy	32	- -	4.800,-	- -	
	Veľké bežné opravy	33	- -	- -	- -	
20	Výdavky na inžinieru	34	200,-	65,80	100,-	
	cestovné	35	200,-	- -	100,-	
21	Úlohy a úmor z pôžičiek	36	- -	- -	- -	
22	Ostatné mimoriadne výdavky - poisť., nehnuteľ.	37	800,-	471,-	400,-	
-	VÝDAVKY CELKOM (šif. 32 až 37)	38	1.200,-	5.336,80	600,-	
-	ROZDIEL PRÍJMOV A VÝDAVKOV (šif. 31 - r. 38)	39	- -	+7.454,70	- -	

Farnosý úrad, zbor, náboženská obec vyplní všetky stĺpce výkazu až na stĺpec 4. Tento stĺpec vyplní konzistor, ústredie cirkvi, alebo iný nadriadený cirkevný orgán (diecéza a p.).

III. Hospodárenie priebežné od 1. I. do 31. 7. 1984

Šifra účtu	Príjem	Riadok	Suma	Šifra účtu	Výdavok	Riadok	Suma
a	b	c	S	a	b	c	S
23	Zostatok k 1. I. 1984	40	-- --	24	Zostatok k 1. I. 1984	47	-- --
23	Zrážky na daň zo mzdy	41	-- --	24	Odvodené zrážky na daň zo mzdy	48	-- --
23	Zrážky pre cudzie účely - Zrážky fond (sociál. dávky a pod.) - PPS	42	4 086 --	24	Odvodené zrážky pre cudzie účely PPS	49	4 086 --
23	Ofisy, náhrady, ...	43	112 --	24	Ofisy, náhrady, ...	50	112 --
23	Na účte P.S. a iné účty	44	179 --	24	Na účte P.S. a iné účty	51	179 --
23	Sp. náhr. ...	45	60 --	24	Sp. náhr. ...	52	60 --
23	Úhrn	46	2 557 --	24	Úhrn	53	2 557 --

Vysvetlivky-poznámky k odd. II. a III.*

Rozbor finančných prostriedkov

k poslednému dňu 31. 7. 1984
 Hotovosť v pokladnici Kčs 5 470,43 Zostatky na bežných účtoch Kčs 3 892,45

z nej pripadá na:

a) riadne hospodárenie	Kčs <u>408,59</u>	a) riadne hospodárenie	Kčs <u>1 500 --</u>
b) mimoriadne hospodárenie	Kčs <u>5 062,85</u>	b) mimoriadne hospodárenie	Kčs <u>2 392,45</u>
c) cudzie prostriedky	Kčs -- --	c) cudzie prostriedky	Kčs -- --

Poznámky:

- 1) K rozboru finančných prostriedkov z pokladničných hotovosti bolo suma 5 000 -- kde na prvých účtoch podľa prím. Hospodárenia 1 500 --, na účte náhr. a iných účtoch 3 500 --, z č. 108-559, 557 PPS v Michalovciach.
- 2) K riadnemu hospodáreniu nepočítam - riadneho - v riadku 15. účtu - tak, že v tomto mimoriadne uskutočnených 300 flk. stavu farského úradu z č. 19 v farskom úrade využitého; ale 50 náhodný úrad sa zaplatil za v. 1984. numer. 1 400 Kčs, kde na tom mášis mo naplani. príjmov v riadku 2. 12.
- 3) V riadku 19. mimoriadneho hospodárenia bolo kúpiť náhr. a účel. ofier 10 ks stáliciek s železným peciacim 2 330 -- 1 ks, a 3 ks. "Koberec"; "Karmaran" 37% náhr. účel. na náhr. 200 Kčs. z 700 -- 1 ks.

Investície v pozemku c) som súhlasil.

OBERST NARCIS VIT
 V. M. Stepanov

*) Pri každej vysvetlivke a poznámke uviesť sa číslo riadku, ktorého sa vysvetlivka alebo poznámka týka. V tomto oddiele sa uviedu napr. stručne odôvodnenie prekonania rozpoču alebo bližšie vysvetlenie k sumám obhájených príjmov a výdavkov, zapísaných v prílohe 3. odd.

Juraj Gazdovič zomrel 4. júla 1985 v Michalovciach. Pohrebnú pobožnosť vykonali dňa 9. júla Vojtech Varga, zástupca biskupa z Košíc, Bartolomej Pándy, zástupca seniora z Čičaroviec, Juraj Mikloš, farár z Lúčok, Ján Janovič, farár z Palína a Juraj Halás, farár z Bežoviec.

Na svojho dlhoročného administrátora a farára doposiaľ veriaci z Humenného spomínajú s úctou a láskou.

Vyúčtovanie za rok 1985 už podpísal administrátor zboru *Juraj Mikloš*. Zachovala sa zápisnica zo dňa 8. októbra, keď bol farský úrad Humenné – Michalovce odovzdaný uvedenému duchovnému. Prítomní boli zástupca seniora *Bartolomej Pándy*, kurátori *Vojtech Šimon* z Humenného a *Ján Vinc* z Michaloviec. Zo strany štátnej správy bol prítomný okresný cirkevný tajomník z Michaloviec *Ján Štec*.

Komisionálne sa odovzdali inventár farského úradu a kostolov, ktorý zápis je tiež v našom archíve.

Z á p í s n i c a

napísaná dňa 8. októbra pri komisionálnom odovzdaní farského úradu Humenné - Michalovce p. fardrovi, Jurajovi Miklošovi, administrátorovi zboru.

Prítomní sú: Zástupca seniora B. Pándy. Kurátori zboru brat Vojtech Šimon z Humenného a brat Ján Vinc Michalovce a bratia presbiteri Michal Komáromi a Michal Kontra.

Zo strany štátnej správy je prítomný pán OCT Michalovce Ján Štec.

Komisionálne sa odovzdáva:

3 okrúhle pečiatky farského úradu

1 podlhovastá pečiatka farského úradu

2 zápisničné knihy.

1 kniha matrik

1. jedničná kniha

1 pokladničný denník stav k 30. VI. Pokl. hotovosť 499. 30 Kčs

na Bežnom účte 13,692. 45 Kčs.

15 kníh v parochiálnej knižnici.

Štvrtročné výkazy a uračné spisy.

Drobné kancelárské potreby.

Ostatné veci podľa priloženého inventáru.

Dah.

Odovzdávajúci; členovia komisie

.....
.....
.....
.....
.....

Preberajúci

J. Štec

Za štátnu správu

OCT

J. Štec

Inventár Ref.kresť.cirkev.zboru Humenné-Michalovce.

Humenné: Kostol s vežou a vo veži lks zvon asi 120kg.
 20 kusov lajcie,
 1 kazateľna a 1, farárskara lavica
 1 stôl Pána s podnom,
 1 kalich veľký, 1 kalich malý /v Michalovciach/, 1 podnos,
 1 kresťanička, 3 suprav prestieradiel/kostolné rucho/,
 1 Biblia slov.na stole Pána,
 1 harmonium so stoličkou otáčacou,
 1 služobný plášť pre duchovného,
 1 písací stroj značka "Consul"/v Michalovciach/,
 1 luster krištálový, luster obyčajný,
 1 stará skriňa so starými knihami v počte 15 a staré spisy,
 5 kusov vázy na kvety
 1 staré rozbité a nepoužívateľné harmonium na chóre
 1 pec na drevo

Michalovce: 1 písací stôl
 1 skriňa na spisy s nadstavcom.
 1 konferenčný stolík.
 2 kresla
 20 stoličiek obyčajných.
 10 stoličiek čalunených.
 1 vešiaková stena.
 1 vešiak, stojan, kovový.
 3 garníže
 3 záclony so závesami.
 4 sklápacie sedadla / z vranova/
 2 kostolné lavice / z Humenného/.
 3 obyčajné lavice / vonku/.
 1 starý stôl /vonku/.
 1 harmonium / majiteľ Pred sedniectvo synody/.
 1 luster / a žiarovkové osvetlenie.
 3 nástenné lampy.
 1 Ovälný obraz s biblickým textom. /Dororeč duša..../
 2 pláňové koberce.
 1 váza na kvety - 2 popelníky,
 1 obraz prezidenta Republiky.
 2 obrusy na stôl.
 1 služobný plášť pre duchovného.
 6 obrusov na stôl Pána.
 2 kalichy a prestieranie ku sv. večeri Pánovej.
 1 kresťanička.
 1 podnos krištálový.
 1 podnos nerezový.
 1 krčák na víno.
 1 karafa na víno.
 1 stôl Pána v kostole.
 Farák budova s plynovým topením. 3 veľké a 2 malé topné telesá.
 Kúpeľna ,zariadená. V zbor síni a kanc. 2 kusy/
 Garáž s hygienickým kútikom

V Michalovciach dňa 8 októbra 1993.

Volodymyr Simon
 kurátor

J. L. L.
 adm. farár

Na bežnom účte bola suma 13 892.- Kčs a v pokladni hotovosť 499 Kčs a 0,30 halierov.

Juraj Mikloš

Príjmy boli v roku 1985 tvorené z cirkevnej dane, milodarov a ofier do pokladničky.

Výdavky boli v takej istej štruktúre ako za prechádzajúce roky. Ofera vo výške 2 500,- Kčs na pohrebné výdavky seniora *Juraja Gazdoviča* bola poslaná do Michaloviec.

Príjem činil	19 062,33	Kčs
<u>Výdavky</u>	<u>5 004,23</u>	<u>-,-,-</u>
Zostatok	14 058,10	Kčs

Juraj Mikloš administroval zbor do konca augusta 1986.

V tomto roku sa cirkevný zbor Humenné – Michalovce rozhodol zvoliť na uprázdnenú farársku stanicu nového duchovného pastiera.

Kurátor zboru oznámil na presbyterskej schôdzi dňa 20. apríla 1986, že presbytérium opierajúc sa o vôľu veriacich Humenné – Michalovce, jednomyseľne rozhodlo pozvať na uprázdnenú farársku stanicu prvého zástupcu biskupa brata farára *Michala Hromanika* z Jenkoviec.

Voľby sa uskutočnili 20. júla 1986, prítomní boli administrátor zboru *Juraj Mikloš*, zástupca seniorátneho kurátora *Andrej Magura* a voliči zo zboru Humenné – Michalovce v počte 132 voličov.

Voľby viedol duchovný *Juraj Mikloš*. Zástupca biskupa, farár v Jenkovciach *Michal Hromanik* bol zvolený jednohlasne za riadneho duchovného.

Novozvolený duchovný prebral farský úrad Humenné – Michalovce dňa 29. augusta za prítomnosti *Juraja Mikloša*, zástupcu seniora *Bartolomeja Pándyho*, člena seniorátnej rady *Alexandra Csatlósa* a zo strany štátnej správy, okresného cirkevného tajomníka z Trebišova Dr. *Emila Repaškého*.

Michal Hromanik

Inventárny zoznam sa v našom archíve nenachádza, i keď je v zápisnici uvedené, že tento je prílohou zápisnice.

Príjmy z výdavky boli v obvyklej štruktúre, žiadne mimoriadne výdavky nie sú evidované.

Príjem činil	19 538,10	Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>3 808,00</u>	<u>- „ -</u>
Zostatok	15 730,10	Kčs

V pokladničnej knihe je podpísaný už novozvolený farár *Michal Hromanik*.

Z roku 1987 sa zachovali len strohé zápisy z vizitácie dňa 5. apríla, ktorú vykonali farár *Ján Janovčík* a *Ján Semjan ml.*

Výročná presbyterská schôdzka sa konala 31. decembra, kde sa len konštatuje, že správa o duchovnom živote zboru a schválenie hospodárenia farského úradu boli prijaté jednomyselne.

Účtovný výkaz podaný dňa 2. januára 1987, je posledný, kde je uvedený Farský úrad Humenné. Ďalšie výkazy, ktoré sa nachádzajú v archíve sú už vedené ako Farský úrad Humenné – Michalovce.

Príjmy boli tvorené z cirkevnej dane, milodarov, ofery do pokladničky a príspevku ev. a v. na prevádzku.

Výdavky boli na cestovné a odmeny farárovi vo výške 2 700.- Kčs, legátovi 300.- Kčs, zakúpenie dreva na kúrenie v kostole 600.- Kčs, na pohrebný fond 400.- Kčs, odmena kostolníčke, cestovné vizitátorom a na valné zhromaždenie a ďalšie menšie výdavky na poistenie, inkaso, cyklostylované kázne, zbierky na „Hirošimu“, podporný fond a pod.

Stav pokladne k 31. decembru 1987 činil 15 005,37 Kčs.

R o k 1 9 8 8 – 1 9 8 9

31. januára 1988 sa konalo volebné valné zhromaždenie, na ktorom sa volil v doplňujúcich voľbách jeden presbyter. Jednohlasne bol do tejto funkcie zvolený *Michal Babinčák*. Zároveň prevzal vedenie pokladničného denníka.

Na vizitácii v zbere bol farár *Juraj Mikloš* dňa 27. marca a bola napísaná obvyklá zápisnica.

V roku 1988 bola uskutočnená aj voľba seniora Prešovského seniorátu, kde Humenné volilo *Bartolomeja Pándyho*, farára z Čičaroviec.

10. júna zomrel kurátor zboru *Vojtech Šimon*, ktorého pamiatku si valné zhromaždenie dňa 7. augusta uctilo minútou ticha. Za kurátora bol jednohlasne zvolený presbyter.

Michal Babinčák

Správa o duchovnom živote zboru bola jednomyselne prijatá na výročnej presbyterskej schôdzi dňa 31. decembra.

Z účtovného výkazu za rok 1988, ktorý je vedený už ako farský úrad Humenné – Michalovce vyplýva, že na bežnom účte k 31. decembru 1988 bolo 71 852.- Kčs a hotovosť v pokladnici 104.- Kčs.

Vo výkaze je poznámka, že ONV odbor kultúry vo Vranove nad Topľou dal súhlas k predĺženiu termínu opravy kostola na rok 1989.

V Humennom bola štruktúra príjmov zhodná s minulými rokmi. Výdavky boli najmä na cestovné a stravné trovy farárovi a vizitátorom. Zakúpené boli koberce v sume 4 157.- Kčs, namaľovaný sokel v kostole a zakúpený veniec pre zosnulého kurátora v sume 2 461.- Kčs. Bežné výdavky boli na odmenu kostolníčke na pohrebný a podporný fond, za kosenie trávy a na fond „Hirošima“ a iné.

Príjem činil	25 101,07	Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>11 985,10</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	13 117,97	Kčs

V roku 1989 boli na vizitácii v zbore *Ján Knežo* z Malčíc a *Ján Marjo*. Vo vizitačnej zápisnici boli uvedené odpovede podľa predpísanej osnovy. Z tohto roku je ešte zápis z výročnej členskej presbyterskej schôdze zo dňa 31. decembra, kde sa konštatuje, že správa o duchovnom živote zboru bola prijatá jednohlasne.

Zo zachovalého polročného účtovného výkazu k 30. júna 1989 vyplýva, že zostatok na bežnom účte farského úradu Humenné – Michalovce bol 84 847.- Kčs, v pokladnici 122.- Kčs.

Iné písomnosti sme z uvedeného roku v našom archíve už nenašli.

Z pokladničnej knihy s dozvedáme, že veriaci vykonali zbierku na nové rúcha vo výške 1 770.- Kčs. Na pomoc zemetrasením postihnutého Sovietskeho zväzu zbor poskytol 500,- Kčs. Ďalšie vyššie výdavky boli na cestovné a stravné farárovi, na administratívne príspevky, odmenu kostolníčke, inkaso, kúrenie, pohrebná pomoc a iné.

Príjmy činili	23 431,71	Kčs
<u>Výdavky</u>	<u>7 087,00</u>	<u>- „-</u>
Zostatok	16 344,71	Kčs

Ž i v o t

Reformovaného cirkevného zboru v Humennom

po znovuzískaní

náboženskej slobody

1 9 9 0 - 2 0 0 7

Rok 1990

Po revolučných udalostiach 17. novembra 1989 sa už dňa 27. novembra v Brne zišiel Výbor cirkevných a náboženských činiteľov, ktorého členmi boli zástupcovia všetkých cirkví a náboženských spoločností v Československu. Rokovania viedol predseda Ekumenickej rady cirkví a Synodný senior Českobratskej cirkvi evanjelickej Jozef Hromádka. Zdôraznil, že je potrebné vypracovať návrhy novej Ústavy štátu a nových cirkevných zákonov, ktoré okrem iného zrušia inštitúciu štátneho dozoru nad cirkvami a teda aj udeľovania tzv. štátnych súhlasov na výkon duchovenskej činnosti.

Návrh novej štátnej Ústavy vypracovaný Občianskym fórom, okrem iného vychádzal z princípu, že sloboda viery a náboženského vyznania musí byť zaručená. Cirkvi a náboženské spoločnosti sú slobodné, navzájom rovné a od štátu nezávislé v tom zmysle, že štát nemá právo zasahovať do ich vnútorných vzťahov.

Tieto nové skutočnosti mali vplyv na organizáciu cirkevného života. V ústredných orgánoch reformovanej cirkvi sa začali rokovania o novej organizácii jednotlivých seniorátov. K budúcnosti Prešovského seniorátu sa presbyterská schôdza dňa 4. októbra 1990 vyjadrila nasledovne:

„Vzhľadom k tomu, že v našej cirkevnozborovej práci nám jeho doterajšie trvanie nebolo prekážkou, súhlasíme s jeho rozčlenením len za predpokladu, že vo všetkých seniorátoch našej Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku sa vrátíme jednotne k seniorátom, ktoré boli do obdobia, kedy vznikli terajšie senioráty.“

V roku 1990 už bolo zrejmé, že po prijatí tzv. reštitučného zákona môžu jednotlivé cirkvi i cirkevné zbory požiadať o navrátenie vyvlastneného cirkevného majetku. Už v mesiaci október požiadal farský úrad Štátne notárstvo v Humennom o výpis z pozemkovej knihy za účelom znovuzískania pozemkov, ktoré buď ešte zostali vo vlastníctve reformovaného cirkevného zboru, alebo boli vyvlastnené. Kópia z pozemkovej knihy, ktorú máme v archíve zo dňa 8. októbra 1990 zobrazuje aktuálny stav nezastavanej plochy na mieste bývalej farskej budovy.

V tomto roku ONV v Humennom povolilo výrub topoľov v okolí kostola. Tieto už boli značne poškodené a ich výrub sa uskutočnil v mesiaci apríl. Zbor dostal povolenie aj na náter strechy kotola, pretože plech bol miestami skorodovaný. Náter bol vykonaný po výrube topoľov v mesiaci máj a celkové výdavky činili 15.725,- Kčs, ktoré boli uhradené z vlastných zdrojov.

V zápise z výročnej presbyterskej schôdze je uvedené, že správa o hospodárení a duchovnom živote zboru a hospodárenie farského úradu za rok 1990 bola schválená jednomyselne.

Príjmy za tento rok boli tvorené z cirkevnej dane, milodarov a ofier do pokladničky.

Najvyššie výdavky (mimo náteru strechy) boli na cestovné farárovi, ktorý dochádzal z Michaloviec. Veriaci poskytli aj príspevok pre obyvateľov Rumunška,

ktoré postihlo silné zemetrasenie a to vo výške 580,- Kčs. Výdavky boli aj v súvislosti s pohrebným fondom, zaplatili sa povinné príspevky, inkaso, odmena kostolníčke. V tomto roku z príležitosti Veľkej noci a Vianoc slúžili v zbore aj legáti.

Príjem	28.398,91	Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>24.380,-</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	4.018,91	Kčs

V roku 1991 na základe listu Predsedníctva synody zo dňa 12. marca sa v našom zbore uskutočnilo volebné zhromaždenie k voľbám do Prešovského reformovaného kresťanského seniorátu. Na funkciu seniora zbor v Humennom volil *Juraja Mikloša* a za seniorátneho kurátora Ing. *Arpáda Aszonyiho*. V prvom kole zrejme ani jeden kandidát na seniora nezískal potrebný počet hlasov, preto v opakovanom kole bol hlas opäť odovzdaný *J. Miklošovi*.

V zápise z výročnej členskej schôdze presbytéria je uvedené, že správa o duchovnom živote zboru a hospodárení bola jednohlasne schválená. Rozpočet bol tvorený len z vlastných zdrojov, výdavky boli najmä na cestovné trovy, uhlie na vykurovanie kostola, inkaso, odmenu kostolníčke a zakúpilo sa pletivo na ohradu vo výške 700, Kčs

Príjem činil	10.004,20	Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>8.133,-</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	1.871,20	Kčs

Od roku 1991 do roku 2000 a potom od roku 2001 do roku 2005 nie je žiadny záznam z vizitačných návštev. Zrejme sa konali už len v zbore v Michalovciach. Dokonca v roku 1999 nie je žiadny záznam z presbyterskej schôdze a zápisy nie sú ani z roku 2004 a 2005.

V roku 1992 vyhotovil farár *Michal Hromanik* dňa 18. septembra „*Prehľad o stave majetkoprávneho usporiadania nehnuteľného majetku neoprávnene odňatého v roku 1948 – 1950*“. Jednalo sa hlavne o role, poľné cesty a neplodnú pôdu. Viaceré parcely do dnešného dňa napriek úsiliu zboru neboli navrátené, resp. nie sú vysporiadané.

Vo výročnej správe na zasadnutí presbytéria bolo konštatované, že duchovný a materiálny život zboru bol nájdený v poriadku. Príjmy boli z obvyklých zdrojov. Výdavky na cestovné farárovi, príspevky do fondov, na zakúpenie uhlia a dreva na vykurovanie kostola, na odmenu kostolníčke a ostatné prevádzkové náklady.

Príjem činil	11.051,80	Kčs
<u>Výdaj</u>	<u>6.942,40</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	4.109,40	Kčs

V pokladni bolo aj 20,00 \$ US, ktoré zrejme niekto poskytol ako milodar.

V tomto roku bolo prijaté veľmi dôležité rozhodnutie Predsedníctva a Rady Synody zo dňa 19. - 20. februára 1992 o zriadení slovenských seniorátov. Trvalo určitý čas, kým sa organizačné pokyny dostali k jednotlivým zborom a boli uvedené do života. Tieto podporoval aj biskup *Eugen Mikó*.

VIII. Michalovský seniorát bol konštituovaný až v roku 1993 a voľby boli uskutočnené 8. augusta 1993, kde jednomyselne boli zvolení kandidáti:

na funkciu seniora	<i>Juraj Mikloš</i>
- „ - seniorátneho kurátora	<i>Milan Šikra</i>
- „ - zástupcu seniora	<i>Ján Knežo</i>
- „ - zástupcu kurátora	<i>Ladislav Janitor</i>
- „ - duchovný člen Synody	<i>Juraj Sabolčík</i>
- „ - svetsky „ „	<i>Ing. Michal Kutáš</i>

Michalovský seniorát pozostával z 13 matkocirkví s filiálkami a k seniorátu patrili aj zbor Humenné – Michalovce.

Zvolení funkcionári boli 14. novembra uvedení do svojich funkcií na slávnostných službách Božích v Lúčkach.

Výročná presbyterská schôdza dňa 31. decembra jednohlasne schválila správu o duchovnom živote zboru a hospodárení farského úradu. Príjmy boli z milodarov, ofier do pokladničky a cirkevnej dane. Výdavky na cestovné farárovi, inkaso kúrenie, odvody do fondov a iné obvyklé výdavky.

Príjmy činili	14.033,40	SK
<u>Výdavky</u>	<u>6.695,-</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	8.338,40	SK
	+ 20,00	\$ US

Na bežnom účte bol zostatok 13.002,- SK.

V Ondavsko – Hornádskom senioráte boli v rámci slávnostných Bohoslužieb dňa 27. januára 1994 vo Vajkovciach uvedení do funkcií

senior	<i>Michal Hudák</i>
zástupca seniora	<i>Ján Katona</i>
seniorátny kurátor	<i>Dr. Ján Kaduk</i>

Seniorát pozostával zo 16 matkocirkví s filiálkami, prakticky od Sečoviec až po Čaňu.

Vo voličskom zozname na rok 1994 je zapísaných 83 voličov, medzi nimi jednotlivci z Medzilaboriec, Kamenice nad Cirochou, Sniny, Udavského i Strážskeho.

Zbor sa v tomto roku usiloval o prinavrátenie aspoň tých častí pozemkov v intraviláne mesta, ktoré neboli zastavané. Po rokovaní a predchádzajúcich

administratívnych úkonoch s Mestským úradom Humenné na základe zákona č. 282/1993 sa zboru vrátila časť parcely pri kostole, kde predtým stála farská budova a to výmere 310 m² a ďalšia časť vo výmere 194 m². Následne cirkevný zbor požiadal katastrálny úrad o vklad vlastníckeho práva do katastra.

Z celkového hľadiska bol tento rok veľmi významný, pretože 9. októbra 1994 bolo otvorené vyučovanie na Teologickej akadémii J. Calvína v Komárne. Za riaditeľa bol vymenovaný *Imre Peres* a štúdium začalo 20 poslucháčov.

Z roku 1994 je v zápise z výročnej presbyterskej schôdze zo dňa 31. decembra uvedené, že bola prejednaná správa o duchovnom živote zboru a schválené bolo hospodárenie farského úradu.

V tomto roku sa rozhodol zbor zaviesť do kostola elektrické kúrenie akumuláčnými pieckami. Celkový výdaj za ich kúpu, prevoz, inštaláciu a revíziu činil podľa pokladničnej knihy 30.325.- Sk. Takmer 7.000.- Sk bolo vyzbieraných počas účelových zbierok z účtu bolo vybraných 12.810.- Sk a zbytok bol uhradený z bežných príjmov – daní a ofier do pokladničky.

Výdavky boli v obvyklej štruktúre, značne však vzrástli výdavky na inkaso – odber elektrického prúdu na vykurovanie.

Príjmy činili celkom	44.894,40	Sk
<u>Výdavky</u>	<u>37.696,20</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	7.198,20	Sk

13. - 14. júna 1995 pod vedením biskupa Dr. *Eugena Mikóa* a generálneho kurátora *Zoltána Takácsa*, zasadala v Komárne Synoda. Táto potvrdila vytvorenie dvoch nových slovenských seniorátov a vykonala s tým súvisiace úpravy v cirkevnej ústave (§ 13). Synoda vyriekla koniec volebného obdobia a nariadila nové všeobecné voľby na úrovni zborov a seniorátov do konca kalendárneho roku. Na základe týchto skutočností sa dňa 10. septembra uskutočnili voľby kurátora a presbytéria zboru.

Za kurátora bol zvolený
za presbyterov

Michal Babinčák
Barbora Ivanková
Alžbeta Juhásová
Andrej Kováč
Jozef Knežo
MUDr. *Anna Ocilková*
Margita Oblažná
Magdaléna Gažová

Správa o duchovnom živote a hospodárenie farského úradu bola jednohlasne schválená.

Príjmy boli	20.064,60	Sk
<u>Výdavky</u>	<u>10.246,80</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	9.817,80	Sk

V roku 1996 sa uskutočnili voľby do Michalovského seniorátu. Humenský zbor odovzdal dňa 14. januára hlasy pre funkcie nasledovne:

Na funkciu seniora	<i>Ján Semjan</i> , farár v Pinkovciach
konseniora	<i>Anna Hisemová</i>
kurátora	Ing. <i>Michal Kutaš</i>

30. mája sa zišla Synoda reformovanej kresťanskej cirkvi v Komárne a na 6 – ročné volebné obdobie boli do Predsedníctva Synody zvolení:

Za duchovného predsedu Synody a biskupa	<i>Gejza Erdélyi</i> , farár v Chanave
Za svetského predsedu a generálneho kurátora Ing.	<i>Arpád Asszonyi</i> , z Veľkých Kapušian
Za duchovných podpredsedov a zástupcov biskupa za slovenskú časť zvolili:	<i>Jána Janovčika</i> farára z Palína
za maďarskú časť	<i>László Csoma</i> farár z Drahňova
Za svetských podpredsedov a zástupcov generálneho kurátora zvolili:	MUDr. <i>Jána Kaduka</i> z Nižného Žipova
za slovenskú časť	Mgr. <i>Vince Fekete</i> pedagóg z Komárna
za maďarskú časť	

V archíve sa zachoval inventárny zoznam majetku ku dňu 15. mája 1996 spolu s orientačným ohodnotením nehnuteľného a hnuteľného majetku. V nej je vo všeobecnosti uvedené „*15 kníh starých*“ - ktorých tituly nie sú uvedené. Tieto by nám mohli viac napovedať o obsahu farskej knižnice, ktorá podľa prameňov z minulosti bola umiestnená na farskom úrade v Humennom.

Výročná schôdza presbyterstva ktorá sa konala 31. decembra jednomyseľne schválila správu o duchovnom živote zboru a hospodárenie farského úradu.

Príjmy činili	31.480,30 Sk
(z toho Evanjelický zbor – filiálka prispela na inkaso	2.000.- -“-)
<u>Výdaje v obvyklej štruktúre</u>	<u>13.387,20 -“-</u>
Zostatok	18.166,10 Sk

Z roku 1997 sa v archívnych dokumentoch zachovala len kópia titulnej strany daňového priznania k dani z nehnuteľnosti, zápis z výročnej schôdze a údaje pokladničnej knihy.

Príjem činil	38.608,10 Sk
<u>Výdaj</u>	<u>10.540.- -“-</u>
Zostatok	28.068,10 Sk

V roku 1998 sa konali doplňujúce voľby do presbytéria na miesta po zomrelých presbyteroch *Andrejovi Kováčovi* a *Magdaléne Gažovej*. Vo voľbách dňa 11. októbra boli za presbyterov jednohlasne zvolení *Vladimír Geroč* a *Erika Molčanová – Peleyová*.

V knihe zápisov nie je záznam o konaní výročnej presbyterskej schôdze. Údaje máme len z pokladničnej knihy, kde sú uvedené bežné príjmy a príspevok 3.400.- Sk na elektrickú energiu od evanjelikov. Výdavky sú tiež v obvyklej štruktúre. Najvyššiu položku činilo cestovné pre dochádzajúceho farára.

Príjem činil	42.246.-	Sk
<u>Vydaj</u>	<u>12.600.-</u>	<u>“-</u>
Zostatok	30.446.-	Sk

Z roku 1998 sa zachoval doklad o základných skupinách archívnych dokumentov. Ich súpis si vyžiadalo Predsedníctvo Synody v Komárne. Tieto dokumenty sa už zrejme archivovali v Michalovciach, pretože sprievodný list je datovaný z 29. októbra 1998 z Michaloviec.

Z roku 1999 nie je v archíve zboru žiadna písomnosť. Zrejme sa všetka korešpondencia vybavovala cez farský úrad v Michalovciach. Nie je uvedený ani žiadny zápis zo zasadnutia presbytéria. Jediným hodnoverným údajom sú zápisy v pokladničnej knihe. Vieme, že tento rok sa zakúpil luster, doplatok naň činil 3.000.- Sk. Na cestovnom bolo zaplatené 4.600.- Sk. Za časopis „Duchovná obnova“ 540.- Sk. Zakúpený bol aj vecný dar farárovi z príležitosti 70 narodenín. Konala sa aj zbierka na zhotovenie svetelnej signalizácie, ktorá stála 4.850.- Sk.

Príjmy činili	53.400.-	Sk
<u>Výdaje</u>	<u>23.026.-</u>	<u>Sk</u>
Zostatok	30.374.-	Sk

V roku 2000 sa zasadnutie presbytéria konalo dvakrát. Dňa 13. februára farár *Michal Hromaník* informoval členov presbytéria o znení V. štatútu Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, menovite o Podpornom fonde. Kurátor *Michal Babinčák* podal správu o poistení kostola postaveného v rokoch 1890 – 98 a to na základe poisťnej zmluvy uzatvorenej v pobočke Slovenskej poisťovne a. s. v Humennom z roku 1999.

Presbytérium sa uznieslo, že keďže „Podporný fond“ vstúpil do platnosti 1. januára 2000, zmluvu po výpovednej lehote zruší. Zároveň na „Podporný fond“ odoslali prepísanú čiastku 357.- Sk, t.j. 3.- Sk za každého člena zboru a z hodnoty kostola, ktorú vyčíslili na 1,840.000.- Sk, t.j. 920,40 Sk.

V nasledujúcom zápise zo dňa 12. marca sú uvedené okolnosti ďalšej služby *Michala Hromaníka* v zbere po jeho odchode do dôchodku. Valné zhromaždenie za predsedníctva seniora *Jána Semjana* jednomyseľne rozhodlo o ďalšom zotrvaní v službe farára *Michala Hromaníka*.

V archíve sa zachoval list zo dňa 5. septembra, v ktorom požiadal cirkevný zbor v Humennom Predsedníctvo Synody o poskytnutí mimoriadnej finančnej podpory. 24. júna sa mestom prehnala silná povíchrca sprevádzaná ľadovcom vo veľkosti stolnoteniových loptičiek a prudkým dažďom. Poškodená bola fasáda a rozbité okná na veži.

Zo dňa 30. októbra 2000 sú v archíve sprievodné listy k vykonaniu inventúry, ktoré boli odoslané na seniorský úrad do Pinkoviec a na Predsedníctvo Synody do Komárna. Inventúrny zoznam nie je k listu pripojený a na listoch sú už len pečiatky farského úradu z Michaloviec.

Údaje v pokladničnej knihe na strane príjmu uvádzajú cirkevnú daň, milodary, ofery do pokladničky a príspevok evanjelikov v sume 5.000.- Sk. Výdavky boli najmä na elektrickú energiu, cestovné trovy fárovi, príspevky do fondov a iné bežné výdavky. V tomto roku bola zakúpená elektrická kosačka v sume 3.200.- Sk.

Príjmy činili	57.695.-	Sk
Výdaje	27.689,40	-“-
Zostatok	30.005,60	Sk

V roku 2001 zasadalo presbytérium sa mimoriadnej schôdzi dňa 12. augusta. Jediným bodom programu bola námietka voči uzneseniu Predsedníctva Synody a Synodnej rady, podľa ktorej mal farár *Michal Hromaník* ukončiť činnosť duchovného z dôvodu odchodu do dôchodku. Presbytérium proti uzneseniu protestovalo a to uznesením zborového valného zhromaždenia cirkevného zboru v Humenné - Michalovce zo dňa 12. marca 2001, kde sa zbory uznášajú:

„že duchovenská starostlivosť v našom cirkevnom zbore Humenné – Michalovce je dostatočne zabezpečená terajším farárom na dôchodku dp. Michalom Hromanikom podľa platných zákonných uznesení v súlade s Ústavou Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a podľa požiadaviek cirkevného zboru Humenné – Michalovce“ „...preto nesúhlasíme a nedovolíme prevzatie farského úradu a zabezpečenie duchovenskej starostlivosti iným duchovným.“

Uznesenie bolo zrejme zo strany Synody rešpektované, pretože farár *Michal Hromaník* slúžil v zbore i naďalej.

Údaje v pokladničnej knihe vypovedajú o hospodárení zboru. Príjmy boli z obvyklých zdrojov a príspevku evanjelikov na úhradu platieb za elektrinu vo výške 4.380.- Sk. Výdaje boli najmä za elektrinu, cestovné, poisťné, príspevky do fondov, legátom a na diakonické centrum v Komárne zbor poukázal 500.- Sk.

Príjmy boli vo výške	48.906,60	Sk
Výdaje	21.040,40	-“-
Zostatok	27.866,20	Sk

Z dobovej tlače sme sa dozvedeli zaujímavý údaj zo sčítania ľudu v roku 2001.

K reformovanému vierovyznaniu sa prihlásilo 109.735 duší, t.j. 2 % z celkového počtu obyvateľov Slovenskej republiky, čo bolo o 25.044 veriacich viac ako v roku 1991.

V roku 2002 sa konali všeobecné voľby v Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku na všetkých stupňoch. Na zborovom valnom zhromaždení dňa 17. marca boli zvolení:

za kurátora	<i>Michal Babinčák</i>
za presbyterov	<i>Vladimír Geroč</i>
	<i>Barbora Ivanková</i>
	<i>Miloš Janík</i>
	<i>Jozef Knežo</i>
	<i>Margita Oblažná</i>
	MUDr. <i>Anna Ocilková</i>
	Mgr. <i>Erika Molčanová</i>

Do Seniorátnej rady Michalovského seniorátu boli zvolení:

seniorka	Ing. Mgr. <i>Danuška Hudáková</i>
konsenior	<i>Juraj Gajdošoci</i>
senior. duchovní sudcovia	<i>Marek Kačkoš</i>
	<i>Vlasta Vetrecinová</i>
kurátor	Ing. <i>Ján Šoltés</i>
zástupca kurátora	Ing. <i>Marek Janovčik</i>
senior. svetskí sudcovia	MVDr. <i>Ján Jenčík</i>
	<i>Michal Kontra</i>

Za biskupa bol zvolený	ThDr. <i>Gejza Erdélyi</i>
Za generálneho kurátora	<i>Vince Fekete z Komárna</i>
Zástupcom biskupa za maďarské senioráty bol zvolený	<i>László Fazekas</i>
za slovenské senioráty	<i>Ján Semjan ml.</i>
Za zástupcu generálneho kurátora za maďarskú časť	<i>László Varga</i>
za slovenskú časť	Ing. <i>Ján Marcincák</i>

Dňa 19. apríla požiadal cirkevný zbor mesto Humenné o poskytnutie finančného príspevku na opravy kostola. Zastupiteľstvo schválilo a poukázalo príspevok na opravu – zasklenie okien a zhotovenie oplotenia okolo pozemku navráteného v reštitučnom konaní. Práce boli síce v tomto roku začaté, ale ukončené neboli, pretože vznikol problém v súvislosti s neohlásením drobnej stavby na stavebný úrad. Dodatočné povolenie bolo vydané až v roku 2003 a v ďalších nasledujúcich rokoch.

V tomto roku na stránkach regionálnej tlače „Podvihorlatské noviny“ zo dňa 6.

mája bol uverejnený článok o našom kostole a stručná história zboru, čím sa „kalvíni“ dostali do povedomia širšej verejnosti.

V tomto roku boli príjmy do pokladnice, vrátane prenosu z roku 2001:

Príjem	52.057,20	Sk
<u>Výdaj</u>	<u>26.720,-</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	25.337,20	Sk

Na bežnom účte bol počiatočná stav	1.158,40	Sk
Príspevok mesta Humenné	50.000,-	Sk
Z bežného účtu na oplatenie bolo vyplatené	- 42.400,-	Sk
na úhradu za elektrinu	- 6.570,90	Sk
za vedenie účtu bolo zaplatené	- 610,-	Sk
Zostatok na účte činil	1.778,50	Sk

Z výdavkov najvyššie čiastky činili úhrady za elektrický prúd a cestovné trovy. Bol tiež zhotovený drevený obklad vo vstupných priestoroch veže za 1.200,- Sk.

Strednému stavebnému odbornému učilišťa za demontáž starého oplatenia bolo vyplatených 2.400,- Sk. Iné doklady z vyúčtovania k zhotoveniu plota sa medzi dokumentami nenachádzajú.

Presbytérium sa v roku 2003 zaoberalo nariadením VII. Synody ohľadne „Novej liturgie“, ktorú mali zbory vyskúšať a pripomenkovať. Presbytérium sa uznieslo, že novú liturgiu neprijíma a uznáša sa na používaní doterajšej liturgie.

Posledný zápis z pera farára *Michala Hromanika* je zo dňa 23. marca 2003. Presbytérium sa zaoberalo platbami do ústredia Reformovanej kresťanskej cirkvi za Slovensku. Presbytérium konštatovalo, že všetky platby boli riadne odvedené. Zbor ale neprispel do „Podporného fondu“ ani v roku 2002, ani v roku 2003, pretože cirkevný zbor nedostal odpoveď na svoju žiadosť o príspevok na opravu kostola v dôsledku živelnej pohromy v roku 2000, pričom škoda bola vyčíslená na 150.000,- Sk

Príjmy boli aj v tomto roku tvorené z cirkevnej dane, milodarov, ofier a príspevku evanjelikov vo výške 4.000,- Sk na vykurovanie kostola.

Výdavky boli najmä na elektrinu, cestovné trovy, odvody do fondov, príspevky legátom, ako i za dodatočné stavebné povolenie plota vo výške 1.750,- Sk. Kúpený bol aj koberec za 1.300,- Sk. Fírme REKOP za práce na oplatení bolo zaplatených 25.000,- Sk

Príjem činil	63.430,20	Sk
<u>Výdaje</u>	<u>55.024,10</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	8.406,10	Sk

Za rok 2004 sme v knihe zápisov zo zasadnutí presbytéria nenašli žiadny záznam.

Z korešpondencie sú v archíve len žiadosť o poskytnutie finančnej podpory zo dňa 16. októbra 2004 adresované Predsedníctvu synody. V nej žiada zbor o príspevky na ďalšie opravy kostola – fasády, okien, strechy a veže kostola.

Ďalšia žiadosť je adresovaná mestu Humenné za tým istým účelom a bola zaslaná dňa 25. októbra 2004 na mestský úrad.

Z výpisu bežného účtu je zrejmé, že zbor žiadal Synodu o príspevok aj v roku 2003, pretože dňa 30. augusta 2004 Predsedníctvo synody RKC poukázalo sumu vo výške 35.000.- Sk Tieto boli použité na výstavbu a montáž oplotenia kostola, ako to vyplýva z príjmového pokladničného dokladu firmy *Štefana Nazada* z Košaroviec, ktorý dňa 20. decembra 2004 prevzal od kurátora zboru celkovú sumu 38.960.- Sk v hotovosti.

Okrem výdavkov za zhotovenie plota sú v pokladničnej knihe uvedené bežné výdavky a to cestovné, inkaso za elektrinu, dane a odvody, príspevky legátom a iné drobné výdavky.

Zostatok v pokladni činil ku koncu roku	5.105,60 Sk
Hotovosť na účte	1.697.- Sk

Vyúčtovanie finančnej podpory z Predsedníctva synody na opravu kostola resp. zhotovenie oplotenia bolo do kancelárie Synody odoslané 28. februára 2005 spolu s dokladmi – výpisom z účtu a príjmového dokladu od firmy *Štefan Nazad*.

Mesto Humenné v roku 2005 dňa 13. mája schválilo zmluvu o poskytnutí finančných prostriedkov pre cirkevný zbor vo výške 50.000.- Sk. Či bola táto finančná čiastka aj poukázaná a ako bola použitá v archíve sa nenašli žiadne doklady. Tieto údaje nie sú zrejmé ani zo zápisov v pokladničnej knihe.

Príjem za mesiace január až august je uvedený jednou sumou bez špecifikácie vo výške 13.999,50 Sk.

Príjem za celý rok činila suma	32.402.- Sk
Výdaj	21.583,50 -"-

Na účte sa však objavuje suma 46.717.- Sk a v pokladni 10.818,50 Sk, ktorá hotovosť sa preniesla do roku 2006.

Po odchode farára *Michala Hromanika* koncom roka 2005 do definitívneho dôchodku, administrovala zbor seniorka Mgr. Ing. *Damuška Hudáková*. Službou v zbore v Humennom poverila prípisom zo dňa 28. novembra 2005 kaplána matkocirkevného zboru z Trhovišť a *Pavla Kačkoša*, a to od 1. decembra na dobu neurčitú.

Jeho príchodom do služby v Humennom duchovný život zboru sa zintenzívnil a dostal nový rozmer. Návštevnosť služieb Božích sa zvýšila a zbor začal uvažovať o dôkladnejšej obnove kostola a usporiadaní agendy, ktorá bola prenesená do Michalovského zboru.

Už 8. januára 2006 sa zišla výročná presbyterská schôdza, aby prejedнала správu o duchovnom živote zboru, ktorú predložil seniorátny kaplán *Pavol Kačkoš*.

Správu o hospodárení preniesol kurátor *Michal Babinčák* a pokladník *Jozef Knežo*. Správy boli jednoznačne schválené.

Vizitáciu v zbere vykonalí dňa 30. apríla 2006 konsenior *Juraj Gajdošoci* a farárka *Mária Meňkyová*. Na nej boli prítomní aj presbyteri z dcérocirkvi vo Vranove nad Topľou *Achác Bodor*, *Anna Tkáčová* a *Štefan Kováč*. Už na tejto vizitačnej schôdzi zbor žiadal definitívne vyriešenie administrácie zboru a s tým súvisiace navrátenie náležitosti z Michaloviec (matriky, písomnosti, pečiatky, kľúče od kostola, bohoslužobné sady a pod.)

Ďalšia presbyterská schôdza sa konala 7. mája, ktorá sa uzniesla, že je nutné zvolať spoločné zasadnutie presbytérií zborov Michalovce a Humenné za účelom majetkového a administratívneho vysporiadania a to od roku 1969, kedy došlo k preloženiu farského úradu z Humenného do Michaloviec.

Žiadosť o vydanie zborovej agendy bola písomne zaslaná na adresu michalovského zboru dňa 21. mája. Odpoveď na uvedený list zaslal seniorský úrad až 12. septembra s tým, že seniorátna rada navrhla zboru, aby po voľbe farára v Michalovciach bolo Humenné naďalej administrované odtiaľ.

S týmto riešením humenský zbor nesúhlasil a listom zo dňa 15. októbra opätovne žiada seniorátnu radu o zvolanie spoločného zasadania michalovského a humenského presbytéria, pretože seniorátne valné zhromaždenie 23. októbra 2005 potvrdilo vznik nového matkocirkevného zboru v Michalovciach. Preto sa javí potreba rozdelenia farskej agendy. Nejasnosti okolo administrovania humenského zboru pretrvávali aj naďalej. Z farského úradu v Michalovciach bol poslaný list datovaný 31. novembra 2006, kde *Juraj Gajdošoci* ako administrátora poveruje službou v Humennom i vo Vranove nad Topľou, kaplána *Pavla Kačkoša* z Trhovišťa a to na dobu neurčitú.

Výdavky v roku 2006 sú v pokladničnej knihe uvedené v najvyšších čiastkach za spotrebu elektrického prúdu, cestovné trovy, príspevky do fondov a iné administratívne výdaje.

V sumarizácii sú uvedené nasledovne:

Príjmy spolu	98.472,50 Sk
<u>Výdaje</u>	<u>81.885,50 -"-</u>
Zostatok	16.885.- Sk
<u>Zostatok na bežnom účte</u>	<u>2.092.- -"-</u>
Spolu:	18.977.- Sk

V tejto sumarizácii je uvedený výdavok na náter strechy vo výške 50.000.- Sk

Problémy okolo administrácie zboru pretrvávali aj v roku 2007. Na vizitácii dňa 21. januára sú ako vizitátori uvedení *Danuška Hudáková*, seniorka, ako

administrátor *Juraj Gajdošoci*, farár a *Vlasta Vetrecínová*, farárka z Blatnej Polianky. Hlavným bodom rokovania znovu bola otázka vrátenia matrík, archívnych materiálov a ďalších dokumentov, ktoré stále boli uložené na farskom úrade v Michalovciach. Riešila sa aj otázka evidencie veriacich, výberu cirkevnej dane a knihy zápisníc z presbytéria v dcérocirkevnom zbore vo Vranove nad Topľou.

K ďalšiemu problému došlo, keď seniorka listom zo dňa 25. februára ukončila administráciu nášho zboru pre seniorátneho kaplána *Pavla Kačkoša* dňom 1. marca 2007.

Presbytérium i celý zbor proti tomu protestovali písomnou formou a znova žiadali o vydanie agendy zboru, keďže ako sme už uviedli, michalovský zbor sa stal samostatnou matkocirkevnou organizáciou. Túto žiadosť zbor zaslal spolu s prílohami na vedomie aj kancelárii Synody a biskupskému úradu RKC v Rimavskej Sobote.

Synodná rada sa dňa 20. marca uzniesla, že od 1. apríla 2007 určuje za zastupujúcu duchovnú RKC zboru v Humennom, seniorku *Danušku Hudákovú*, zároveň uviedla, že môže duchovenskú službu v našom zbore vykonávať kaplán *Pavol Kačkoš*.

Na základe týchto skutočností oznamuje seniorka zboru, že poveruje kaplána *Pavla Kačkoša* vykonávaním duchovenskej služby od 1. apríla do 30. júna 2007. Keďže zbor nedostal žiadnu odpoveď na otázky riešenia zborovej agendy, zbor sa znova obrátil na kanceláriu Synody, aby pomohla situáciu vyriešiť. Reakciou na uvedený list bola písomná odpoveď seniorky zo dňa 19. apríla, kde nariadila zvolať na deň 29. apríla spoločnú presbytereskú schôdzu Michalovce – Humenné.

Mimoriadna spoločná presbytereská schôdza sa konala v uvedenom termíne v Humennom za prítomnosti sestry seniorky *Danušky Hudákovovej*, farára *Juraja Brecka*, seniorátneho kurátora *Jána Šoltéša*, kaplána *Pavla Kačkoša* a presbyterov oboch cirkevných zborov.

Michalovské presbyterstvo súhlasilo s vydaním agendy a najstarších matrík do zboru v Humennom. Rokovania pokračovali ešte o matrike od roku 1950, ktorá by podľa názoru michalovského presbytéria mala zostať v Michalovciach a v Humennom by mala byť jej kópia alebo prepis. Odovzdané boli aj bohoslužobné sady, pečiatka a kľúče od kostola. Uzatvorili sa aj finančné otázky, pričom sa konštatovalo, že zbory voči sebe nemajú žiadne finančné nároky.

Otázka matriky od roku 1950 sa uzatvorila na ďalšej spoločnej presbyterskej schôdzi dňa 24. júna v Michalovciach. Matrika bola odovzdaná zboru, presbytérium prevzalo aj historické dokumenty a korešpondenciu, ktorá sa týkala humenského zboru. Tým sa konanie ohľadne administratívneho a majetkového rozdelenia matkocirkevných zborov uzatvorilo.

Na tejto presbyterskej schôdzi odovzdala seniorka *Danuška Hudáková* písomné poverenie k službe v našom cirkevnom zbore pre brata seniorátneho kaplána *Pavla Kačkoša* na dobu neurčitú, čo celý zbor srdečne uvítal. Bolo to o to radostnejšie, že brat kaplán dňa 19. júna 2007 úspešne zložil štátne záverečné

skúšky na Reformovanej teologickej fakulte Univerzity *Jánosa Selyeho* v Komárne a získal titul magistra. Zbor mu pri tejto príležitosti srdečne zablahoževal a prosil Božiu pomoc pri tejto zodpovednej službe.

V tomto roku bol založený v našom zbore spevokol, ktorý sa začal schádzať každý štvrtok po službách Božích a jeho členmi sú aj veriaci evanjelickej a rímskokatolíckej cirkvi.

Administrátorka zboru, seniorka *Danuška Hudáková* zvolala schôdzu presbytéria na 9. novembra, aby oboznámila zbor s inštrukciami ku všeobecným voľbám na cirkevnozborovej úrovni. Presbyterská schôdza prijala uznesenie, že zbor v nasledujúcom 6-ročnom volebnom období zvolí sedem presbyterov a jedného kurátora, ako aj štyroch náhradníkov presbyterov.

Volebné zhromaždenie sa konalo 18. novembra a viedla ho sestra *Danuška Hudáková*, seniorka. Oboznámila členov cirkevného zboru s pravidlami volieb, ktoré vyplývajú z príslušných cirkevných zákonov. Volieb sa zúčastnilo 40 členov zboru s rozhodujúcim hlasom a boli zvolení nasledovní funkcionári:

Kurátor

Michal Babinčák

Presbyteri

Arpád Csontos

Ing. *Miluška Dančíková*

Vladimír Geroč

Anna Goroľová

Jozef Knežo

Anna Kostrejová

MUDr. *Anna Ocilková*

Volebné zhromaždenie zápisnicu jednomyseľne schválilo.

25. novembra sa uskutočnili spoločné ekumenické služby Božie nášho zboru a evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, na ktorých kázňou poslúžila zborová farárka z Kladzian *Mária Juhásová*.

Zbory takto nadviazali na spoluprácu, ktorej začiatky datujeme do roku 1880 a ktorú si obidva zbory predsavzali znova intenzívnejšie rozvíjať. Na službách Božích vystúpil aj ženský spevácky zbor z Kladzian a hudobná skupina JOEL z

Palína, ktoré umocnili slávnostný priebeh bohoslužby.

Rok 2007 bol úspešný aj čo sa týka materiálneho zabezpečenia.

Príjem činil	116.109.-	Sk
<u>Výdaje</u>	<u>97.405.-</u>	<u>-“-</u>
Zostatok	18.704.-	Sk

Za oplatenie bolo vydaných 40.300.- Sk. Vyššie položky boli za úhradu elektrickej energie, na cestovné trovy a zasklenie okien na veži.

*Pri triedení a usporiadaní archívnych materiálov, ktoré boli zboru vrátené, vznikla myšlienka, tieto vzácne historické materiály vydať v tlačenej forme ako **KRONIKA** cirkevného zboru. Na spracovanie dokumentov a napísanie kroniky sa podujala sestra Mgr. **Valéria Csontosová**, presbyterka Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Kladzanych – filiálky Humenné, ktorá ovláda maďarský jazyk.*

Prevažná väčšina historických písomností, ako aj korešpondencia zboru od roku 1880 do roku 1945 je v maďarskom jazyku, ktoré je potrebné zachovať pre budúcnosť práve prekladom do slovenského jazyka.

*Cirkevný zbor od roku 2008 vydáva každoročne „**ROČENKU**“, čím nadviazal na tradíciu, ktorú v roku 1898 založil misijný farár **Ladislav Réz**. V nej sú zdokumentované udalosti zo života zboru i seniorátu, doplnené aj fotografiami. Túto záslužnú prácu vykonáva brat presbyter **Arpád Csontos**, za čo mu patrí vd'aka.*

Presbytérium Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku
- cirkevný zbor v Humennom